

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

22 Mart 2012 Perşembe

ADALET KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

22 Mart 2012 Perşembe

---0---

K O N U

Sayfa

**Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında
Kanun ile Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri
ile Koruma Kurulları Kanunu'nda Değişiklik
Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı**

1:59

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:31

Tümü Üzerinde Görüşmeler

1:59

Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	2:4,17:18,24:26,27,29
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	4:13,30:31
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	13:15
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	16:17,20:21,26,30
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	18:19
Hakkı KÖYLÜ	(Kastamonu)	21:23,27:28

İKİNCİ OTURUM

32:59

Madde 1

32:34

Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	34
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	35
Yüksel HİZ (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)		35,38,39

Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	36:37,38:39
Madde 2		40
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	40:41
Yüksel HİZ (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)		41
Madde 3		42
Yüksel HİZ (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)		42
Madde 4		42
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	42:43
Yüksel HİZ (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)		43:46,47:48,49
Yusuf Solmaz BALO (Adalet Bakanlığı Genel Müdür Yardımcısı)		46
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	48
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	49
Madde 5		50
Oktay ÖZTÜRK	(Erzurum)	50,53
Yüksel HİZ (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)		50:51,52,53,53:55
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	51:52
Madde 6		55:57
Madde 7		57:58
Madde 8, 9		58
Önerge		58
Gerekçe		58:59
Madde 10, 11		59

Açılma Saati: 10.46

Kapanma Saati: 15.44

ADALET KOMİSYONU

22 Mart 2012 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.46

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Harun TÜFEKÇİ (Konya)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli katılımcılar; toplantı yeter sayımız vardır, oturumu açıyorum, çalışmalarını başlatıyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün iki gündemimiz var. Bunlardan birisi, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı; ikinci gündem, Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısı. Niye buna “terörizm” deniyor bilemiyorum “terör” olması lazım ama herhâlde küresel bir yanlış var, belki ilgili sözleşmede de bu kullanılıyor, içeriğine girdiğimiz zaman konuşuruz.

Şimdi, Komisyon Başkanı olarak eğer yüksek kurul onaylarsa, tasvip ederse iki numaralı gündem tali komisyon tarafından görüşülmüş, uzun bir rapor var, Komisyonumuzun da değerlendirmesi lazım. Bu tasarıdan bu tarafa belki küresel gelişmeler de olur, öyle deniyor. Alt komisyon çalışmasıyla daha olgunlaştırılması yönünde bir ön düşüncem var. Yüksek Komisyon eğer bunu benimserse hemen müzakereye geçmeden ben iki no.lu işi gündeme alıyorum, geneli üzerindeki müzakereleri alt komisyon raporu tamamlandıktan sonra ki alt komisyon üzerinde de yine bu komisyon raporu çalışmalara temel teşkil edecek. Bu hususu yüksek görüşlerinize ve oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... İki no.lu işin geneli üzerindeki müzakeresi dahi alt komisyon raporu tamamlandıktan sonra yapılmak üzere alt komisyona tevdi kararı verilmiştir.

Alt Komisyon üyelerini tespit edelim: İlknur İnceöz, Hakkı Köylü, Mevlüt Akgün, Mustafa Kemal Şerbetçioğlu. CHP’den Ömer Süha Aldan, Bülent Tezcan. MHP’den Murat Başesgioğlu. Bu üyelerin alt komisyon üyesi olarak kabulünü yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, bir no.lu gündemle ilgili çalışmalarını başlatıyorum. Sanıyorum, tasarıdaki iradeyi, gerekçeyi ortaya koymak üzere Bakan, yüksek Komisyonumuzu bilgilendirecekler, ondan sonra, geneli üzerindeki müzakerelere başlayacağız.

Buyurun Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Çalışmalarımızın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Devletlerin en önemli görevlerinden biri, toplumun suç ve suçlulardan korunması, suç işlendikten sonra meydana gelen zararın en kısa sürede giderilmesi ve yeniden suç işlenmesinin önlenmesidir. İdareler bu amaca uygun yöntem ve araçlar geliştirmek durumundadır. Bugün huzurlarınıza gelen tasarı bu enstrümanlardan bir tanesinin hayata geçirilmesi adına getirilmiştir.

Ceza infaz kurumlarındaki hükümlü ve tutukluların ruh ve beden sağlığını koruyucu, geliştirici programları araştırarak uygulamak, psikolojik destek ve müdahale çalışmalarını yürütmek ne kadar önemli ise sanık ve hükümlülerin toplum içerisinde uyum problemlerinin giderilmesine, sosyal hayatlarına geri dönmelerine yardımcı olmak da aynı derede önemli bir konudur. Ülkemizde bu maksatla 2005 yılında ceza, adalet ve infaz sisteminde önemli değişiklikler yapılmış ve ceza infaz sisteminde yapılan düzenlemelerle hükümlülerin iyileştirilmeleri ve topluma kazandırılmalarına yönelik yeni kurumlar oluşturulmuştur.

Bütün bu değişiklik ve düzenlemelerin yapılmasında Avrupa Birliğine üyelik sürecinin yanı sıra demokratik toplum düzeninin gerektirdiği çağdaş ceza, adalet sisteminin gerçekleştirilmesi ihtiyacı da önemli bir saik olmuştur. Söz konusu düzenlemelerle getirilen yeni müesseselerden biri de İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yüz yılı aşan bir geçmişe sahip olan ve ülkemizde 20 Temmuz 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5402 sayılı Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanunu'yla kurulmuş bulunan denetimli serbestlik sistemidir. Denetimli serbestlik, çağdaş ceza infaz sistemi olarak değerlendirilmektedir. 2006-2011 yılları arasında mahkemeler tarafından toplam 436.150 şüpheli, sanık ve hükümlünün toplum içerisinde denetim ve takiplerine dönük verilen kararlar denetimli serbestlik müdürlüklerine gönderilmiştir. Bugün itibarıyla 108.957 şüpheli, sanık ve hükümlü hakkında denetimli serbestlik yöntemiyle mahkeme kararlarının infazı devam etmektedir.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Saygıdeğer Başkanım; mevcut ceza infaz sistemimize bakıldığında hapis cezalarının infazı kural olarak kapalı ceza infaz kurumu, açık ceza infaz kurumu, şartlı salıverilme ve cezanın tamamlanması aşamalarından oluşmaktadır. Hükümlü, kapalı ceza infaz kurumunda belli bir süre kaldıktan sonra idari bir kararla açık ceza infaz kurumuna ayrılmakta, buradan ise hâkim kararı ile şartlı salıverilmektedir. Hapis cezalarının toplam süresinin üçte 2'sini

ceza infaz kurumunda geçirdikten sonra şartlı salıverilerek kalan üçte 1'lik ceza süresini toplum içerisinde infaz eden hükümlüler, topluma uyum sağlamada zorlanabilmektedir. Hükümlüler önceki suç ortamlarından uzaklaşmadığı için tekrar suç işleyebilmekte ve hapsedilmenin özel önleme amacı çoğu zaman gerçekleşmemektedir. Diğer taraftan, toplumun hükümlüye bakışı da olumsuz olup bu toplumsal dışlanmışlık hükümlüyü suçlu kişilere ve suça götürmekte, bu kişiler tekrar cezaevlerine dönmektedirler. Belirtilen nedenlerle ve kişinin hapsedilmesinden beklenen faydanın sağlanması bakımından açık ceza infaz kurumu aşamasından sonra gelmek üzere hükümlünün iyileştirilmesine kendisinin de aktif olarak katıldığı, toplum içinde uygulanacak gerekli tedbirlerle hükümlüyü topluma kazandırmayı hedefleyen ve toplumun da sürece dâhil olacağı bir infaz sistemine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sayede hükümlünün topluma uyumu sağlanacak ve toplumun hükümlüleri dışlaması azaltılabilecektir.

Bakanlığımızca adalet ve ceza infaz sistemini güçlendirmek için sürdürülen dönüşüm çalışmaları kapsamında ceza infaz sistemindeki ihtiyaca binaen 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun ile 5402 sayılı Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanunu'nda yapılan değişiklikleri içeren tasarı Bakanlar Kurulumuzca 13 Mart 2012 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sevk edilmiştir. Adalet Komisyonumuzda görüşmelerine başladığımız bu tasarı kural olarak açık ceza infaz kurumu aşamasından sonra gelmek üzere, açık ceza infaz kurumunda infaz edilecek cezanın son bir yılının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle toplum içerisinde infaz edileceği yeni bir infaz yöntemi öngörmektedir. Bu kapsamda, hükümlülerin süresi yasaya göre belirlenen koşullu salıverilmeleri beklenilmeden ve koşullu salıverilmelerine hazırlanmaları bakımından denetimli serbestlik ve yardım merkezi şube müdürlüklerinin denetim ve takibinde, belirlenen yükümlülöklere tabi olarak kontrollü bir şekilde topluma bırakılmaları amaçlanmaktadır. Hükümlüler bu suretle denetimli serbestlik uzmanları tarafından eğitim ve iyileştirme programlarına alınacaklardır. Denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezasının toplum içerisinde infazına karar verilen hükümlüler hakkında tedbir olarak kamuya yararlı bir işte ücretsiz olarak çalıştırılma, bir konut veya bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulma, belirlenen yer veya bölgelere gitmeme, belirlenen programlara katılma yükümlölüklerinden bir veya birden fazlasına karar verilebilecektir. Bu yeni infaz sistemiyle hükümlülerin koşullu salıverilme tarihine kadarki cezasının bir kısmını denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle toplum içinde denetim altında geçirmelerinin sağlanması ile hem Avrupa Konseyinin bu konudaki tavsiye kararlarına uyum sağlanmış olacak hem de ceza infaz kurumlarından salıverilen hükümlülerin toplumla bütünleşmeleri konusunda infaz sistemimizde önemli bir eksiklik giderilmiş olacaktır.

Değerli Başkanım, Komisyonumuzun kıymetli üyeleri; açık ceza infaz kurumunda altı ayını kesintisiz olarak iyi hâlli olarak geçiren ve koşullu salıverilme tarihine bir yıl ve daha az süre kalan hükümlüler bu düzenlemeden yararlanabilecek olup karar, infaz hâkimi tarafından verilecektir. Yapılan bu düzenleme, hükümlünün mahkûm olduğu ceza süresinde bir değişikliğe neden olmamaktadır, yine koşullu salıverilme tarihi değişmeyecektir. Bu düzenleme bir af değildir. Düzenleme, mahkemelere yeni bir görev de yüklememektedir, dosyalar yeniden ele alınma gibi bir pozisyonda olmayacaktır. Ayrıca, tasarıdaki geçici madde ile bir defaya mahsus olmak üzere, kapalı ceza infaz kurumunda bulunan ve açığa ayrılma hakkı olmasına rağmen, kapasite yetersizliği sebebiyle, sağlık durumu nedeniyle ya da talep etmeme gibi nedenlere bağlı olarak açığa ayrılamamış olan hükümlüler ile açık ceza infaz kurumunda bulunan ve şartlı salıverilmesine bir yıl ve daha az kalan iyi hâlli hükümlüler de bu düzenlemeden bir defaya mahsus yararlanabileceklerdir bu geçici maddede öngörülen düzenlemeyle.

Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; Komisyon çalışmaları esnasında yapılacak olan katkılardan sonra bu tasarıya desteklerinizi bekliyor ve tasarının uygulamamıza, infaz rejimimize hayırlı sonuçlar getirmesini temenni ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Bakanım, kurullarda vesaire değişiklikler yapılan hükümlüler de var, o konuda herhâlde yeri gelince, müzakere sırasında bilgi vereceksiniz.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Neyle ilgili Sayın Başkanım, anlamadım?

BAŞKAN - Denetimli serbestliğin dışında da kadrolar vesaire gibi hükümler var.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Tabii, bu uygulamanın sonucu olarak mecburen...

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, geneli üzerinde söz isteyenler...

Buyurun Sayın Öztürk.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri Koruma Kurumu Kanunlarında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı. Birincisi, koşullu salıverilmesine bir yıl ve daha az süre kalan iyi hâlli hükümlüler için kısmi nitelikli bir af öngörmektedir. Burada maalesef Sayın Bakanımızın görüşüne katılamıyorum, onun nedenlerini açıklayacağım. İkincisi, tutuklama tedbirinin sık ve uzun süre uygulanmasının önünü kapatmaya yönelik bir çabaya girişilme de aslında bu yeterli nitelikte değildir. Üçüncüsü, bu tasarıda 8.060 adet yeni kadro ihdası öngörülmektedir. Aslında tasarının getiriliş nedeni, cezaevlerindeki doluluk oranının

artışının hapisanelerin artışından daha fazla olması ve mahkûm sayısındaki artışın kısmen önüne geçilmesi hedeflenmiştir.

Bu değişiklik hapis cezası infaz edilen mahkûmlar için sevindirici bir gelişmedir, bunda kuşku yok. Ancak ülkemizde suç ve ceza siyasetinin istikrarlı hâle gelebilmesi, ceza hukukuna olan güvenin sağlanması, suç işleyene verilecek cezanın infaz edileceği konusunda gerek failde ve gerekse toplumda olan inancın pekiştirilip cezanın usandırıcılığı, önleyiciliği ve caydırıcılığının gösterilmesi yönünden bu tür değişiklikler ile ceza normlarında sürekli yapılan düzenlemelerin sakıncalı sonuçlar doğurduğu inancındayız. İşte, bu tür sakıncalar da beraberinde cezanın yerine tutuklama gibi önlemlerin çözüm amacı olarak görülüp kabul edilmesini gündeme getirmekte ve tutuklamalar fiilî mahkûmiyete dönüşmektedir. Oysa adaletin hızlı, dürüst, yargılayanın bir an önce tamamlanması ve suçu sabit olan hakkında verilen cezanın çektirilmesi demokratik hukuk devletlerinde düzenin, kişi hak ve hürriyetlerinin korunmasının temelini teşkil etmelidir.

Tasarının adli kontrol tedbirini güçlendirerek tutuklama tedbirinin etkisinin azaltılmasına ilişkin girişimleri ve çabası yeterli açıklıkta ve genişlikte değildir.

Tasarının 1'inci maddesiyle 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 105'inci maddesinden sonra gelmek üzere 105/a maddesi eklenmesi öngörülmüş. Bu maddeye göre denetimli serbestlik tedbirinin uygulanmak suretiyle cezanın infazı hükümlülerin dış dünyaya uymalarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek için açık ceza infaz kurumlarında cezanın altı ayını kesintisiz olarak geçiren veya çocuk eğitim evinde toplam cezanın beşte 1'ini tamamlayanlardan koşullu salıverilmesine bir yıl ve daha az süre kalan hükümlülerin istekleri hâlinde cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına, yine ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak infaz hâkimi tarafından karar verilebilecektir.

Açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartları olduğu hâlde, iradesi dışında bir nedenle açık ceza infaz kurumuna ayrılamayan ve bu nedenle kapalı ceza infaz kurumuna gönderilen iyi hâllî hükümlüler de, açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartlarının olduğu andan en az altı aylık süre geçen hükümlüler yukarıdaki infaz hükümlerinden yararlanabileceklerdir. Kanun koyucu suçlar ve cezalar arasında herhangi bir ayırım yapmaksızın hapis cezasının infaz koşullarını dikkate almak suretiyle düzenleme yapmayı amaçlamışsa da bu amacın hukuk tekniği açısından ne kadar doğru olduğu da tartışılmalıdır.

Tasarıyla eklenmesi önerilen 105/a maddesinin üçüncü fıkrasında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezanın dışarıda infazına karar verilen hükümlünün koşullu salıverilme tarihine kadar kamuya yararlı bir işte ücretsiz olarak çalıştırılması veya bir konut ya da bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulması veya belirlenen yer veya bölgelere gitmemesi veyahut belirlenen

programlara katılması yükümlülüklerinden bir veya birden fazlasına tabi tutulmasına, sonradan değiştirilmesi mümkün olmak kaydıyla ilgili denetimli serbestlik müdürlüğünce karar verilecektir. Bu uygulama isteğe bağlı olmayıp koşullu salıverilmeden önceden dışarı çıkmak isteyen hükümlü hakkında yapılabilecektir. Ancak bunlardan kamuya yararlı bir işte ücretsiz çalıştırmanın angarya yasağına girdiği ve Anayasa'nın madde 18'e aykırı olduğu ileri sürülebilecektir. Bu iddianın doğru olmadığı aynı maddenin ikinci fıkrasında yer alan istisnai hükümle ifade edilmektedir. "Ancak şekil ve şartları kanunla düzenlenmek üzere hükümlülük veya tutukluluk süreleri içinde çalıştırmalar zorla çalıştırma sayılmaz." denilmektedir. Bu anlamda zorla çalıştırma hukuka aykırı olmasa bile ücretsiz çalıştırmanın hukuka ve Anayasa'ya aykırılığı her zaman ileri sürülebilecektir. Çünkü Anayasa'nın 18'inci maddesinin ikinci fıkrası zorla çalıştırma yasağına istisna getirmekle birlikte aynı istisnayı zorla ücretsiz çalıştırma yasağı için öngörmemiştir. Diğer denetimli serbestlik tedbirlerinin durumu ise elbette hapis cezasının mahkûm üzerinde getirdiği kısıtlılık karşısında mukayese dahi edilmeksizin daha olumludur.

Tasarının 105/a maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında hükümlünün bu maddeyle getirilen hakkı ne şekilde kaybedeceğine ilişkin hükümler yer almaktadır. Buna göre hükümlünün ceza infaz kurumundan ayrıldıktan sonra denetimli serbestlik müdürlüğüne üç gün içinde başvurmaması, hükümlünün yükümlülüklerini ihmalde ısrar etmesi, hükümlünün ceza infaz kurumuna geri dönmek istemesi, hükümlünün başka bir suçtan dolayı tutuklanması, hükümlünün denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaya başlanmadan önce işlediği iddia olunan ve ceza sınırı yedi yıldan az olmayan bir suçtan dolayı soruşturma veya kovuşturmaya devam edilmesi veya denetimli serbestlik tedbiri uygulanmasından önce işlediği iddia olunan cezanın alt sınırı bir yıl ve daha fazla olan kasıtlı bir suçtan dolayı soruşturma veya kovuşturma başlatılması hâllerinden birisinin gerçekleşmesi durumunda, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine infaz hâkimi tarafından hükümlünün kapalı infaz kurumuna gönderilmesine karar verilecektir. İnfaz hâkimi hükümlü hakkında kovuşturmaya yer olmadığı veya yapılan kovuşturma sonucunda beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın reddi veya düşme kararı verilmesi hâlinde hükümlünün cezanın infazına denetimli serbestlik tedbiri uygulanması suretiyle devam edilmesine karar verilecektir.

105/a maddesinin altıncı fıkrasına göre, denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmesi gerekip de süre bitiminden itibaren iki gün geçtiği hâlde başvurmayan veya kapalı ceza infaz kurumuna iade kararı verilmesine rağmen iki gün içinde en yakın infaz savcısına teslim olmayan hükümlü hakkında, hükümlü veya tutuklunun kaçması suçu ile etkin pişmanlığı düzenleyen Türk Ceza Kanunu'nun 292 ve 293'üncü maddeleri uygulanacaktır. Bu hükmün Anayasa'nın 38'inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı olduğunu düşünmekteyiz. Çünkü tutukevinden veya ceza infaz kurumundan ya da gözetimi altında bulunduğu görevlinin elinden kaçması söz konusu olmadığından suçta ve cezada

kanunilik prensibi uyarınca Türk Ceza Kanunu 292 ve 293'ün burada uygulanması mümkün değildir. Bu konuda yükümlülüğü yerine getirmeyen hükümlü bakımından ayrı bir ceza normu ve suç tanımlaması yapılmasının daha isabetli olacağı görüşündeyiz.

Tasarının 2'nci maddesiyle 5275 sayılı Kanun'a geçici 3'üncü madde olarak eklenen hükme göre, kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla koşullu salıverilmelerine bir yıldan az süre kalıp da açık ceza infaz kurumunda bulunan veya kapalı ceza infaz kurumunda olup da açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartları taşıyan iyi hâlli hükümlülerden istekleri hâlinde cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmından denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle yararlanabileceklerdir. Koşullu salıverilmelerine bir yıl kala açık ceza infaz kurumuna ayrılma hakkı kazanan hükümlüler ise bu infaz hükmünden en fazla altı ay süreyle yararlanabileceklerdir.

Tasarının 3'üncü maddesiyle, iki yıl ve daha az süreyle hapis cezasına mahkûm olanlardan hükümlülük süresinin yarısını iyi hâlle geçirenlerin talepleri hâlinde mahkûmiyet sürelerinin geriye kalan yarısını kamuya yararlı işte çalışarak geçirmelerini öngören 5275 sayılı Kanun'un 105'inci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları yürürlükten kaldırılmış olacaktır. Kanun koyucu tasarıyla öngörülen 105/a maddesi sebebiyle işlevsiz kalacağını düşünmüştür.

Tasarının 4'üncü maddesiyle, 5402 sayılı Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanunu'nun 15'inci maddesinden sonra gelmek üzere 15/a maddesinin eklenmesi; eklenen hükme göre, elektronik cihazların kullanılması suretiyle şüpheli, sanık ve hükümlülerin toplum içinde izlenmesi, gözetimi ve denetimi elektronik cihazların kullanılması suretiyle de yerine getirilebilecektir. Buna ilişkin izleme, gözetim ve denetim usul ve esaslarının düzenlenmesi yönetmeliklere bırakılmıştır, bunun da çok doğru olmadığı düşünülmektedir.

5402 sayılı Kanun'un sadece hükümlülerin denetimli serbestliğine ilişkin düzenleme olmayıp aynı zamanda soruşturma ve kovuşturma aşamalarında tutuklanması gerekip de bu tedbir yerine hakkında adli kontrol tedbirine karar verilen veya tahliye edilip de hakkında adli kontrol tedbiri uygulanan şüpheli veya sanığın takibine ilişkin hükümleri de kapsamaktadır. Ülkemizde ceza yargılaması bakımından en önemli sorunu teşkil eden, sık ve uzun süreli uygulanan tutuklama tedbiriyle ilgili yaşanan olumsuzluklardan kurtulmak amacıyla birçok görüş ve öneri ortaya konulmaktadır. Ancak bugüne kadar tutuklama tedbirinde yaşanan hukuk kültürü bozukluğu, tutuklama tedbirinin yargılama ve ceza yerine geçmesi sorunu çözülemediği gibi, bu sorunun çözümü konusunda hukuk kurallarında ve özellikle uygulamada olumlu bir adım da atılmış değildir.

İşte, bu noktada, tasarının 4'üncü maddesiyle önerilen eklemenin gerçekten tutuklama tedbirinin uygulamasını azaltabileceğini ve yerine adli kontrol tedbirini güçlendirebileceğini söylemek mümkün müdür, bunu düşünmek gerekiyor. Gerçi 4'üncü maddenin gerekçesi incelendiğinde maddede geçen "şüpheli" ve "sanık" ibarelerine yer bile verilmediği, adli kontrol ve tutuklama

tedbirleriyle ilgili bir açıklama da yapılmadığı, dolayısıyla gerekçenin son derece yetersiz ve maddeyi açıklamaktan çok uzak kaldığı açıkça görülmektedir. “Esas olan madde metni olup gerekçenin açıklayıcılıktan öte bağlayıcılığı bulunmaz.” denilebilirse de böylesi önemli bir madde metninin gerekçesinin maddenin taşıdığı anlamı ifade etmeye yeterli olması ve yürürlüğe girmesi hâlinde doğuracağı etkiyle paralel açıklamaları içermesi beklenirdi. Ancak bu yetersizliğin maddenin taşıdığı önemi ve etkiyi zayıflatmayacağı, tam aksine buna koruyucu, daha canlı gerekçelerin, daha doyurucu gerekçelerin eklenmesi gerektiğini düşünmekteyim.

Elektronik gözetim ve izleme yöntemi kullanılarak, tutuklamadan beklenen şüpheli veya sanığın adaletten kaçması ve delil karartma ihtimalinin önüne geçilmesi mümkün olabileceğinden insana önem vermeyi göz ardı eden tutuklama tedbirinin ikinci plana atılması ve yerine adli kontrol tedbirinin uygulanması gündeme getirilmelidir. Ancak tüm bunlar yargılamanın hızlı yapılmasının ve adaletli yapılmasının önüne de geçmemelidir. Çünkü geç gelen adaletin kimseye faydası yoktur.

Masumiyet karinesi altında soruşturulan ve kovuşturulan insanlara suçlu muamele yapılmasının önüne geçmeyi amaçlayan ve bunu da açıkça Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 100’üncü madde 1’inci fıkrası, 101/1 ve 109/1 hükümlerinde ifade eden kanun koyucu 01/6/2005 tarihinde yürürlüğe giren adli kontrol tedbirinin uygulanmasındaki azlık ve zayıflığı, hâlâ tutuklama tedbirinin tatbikinin tercih edilmesi, adli kontrol tedbirinin ön plana geçmemesini ve hatta tutuklama tedbirinin alternatifi olamamasını dikkate alarak adli kontrol tedbirinin güçlendirilmesi amacıyla 5402 sayılı Kanun’un 15/a maddesinin eklemesini gerekli görmüşse de bunun yeterli olmadığı çok açıktır.

Umarız, bu değişiklik yürürlüğe girdiği tarihte gerçekten amaca uygun bir şekilde ve sorunları çözücü bir tarzda uygulanır. Böylece “önce tutuklayalım, sonra yargılayalım” mantığı da sona erer ve ülkemiz bağlı olduğu hukuk kuralları ile hukukun evrensel ilke ve esaslarını uygulamaya başlar.

Tasarının 5 ve devamı maddeleri, denetimli serbestlik müdürlüklerinde, denetimli serbestlik ve koruma kurumlarında, danışma kurullarında görev alacak personele ilişkin şartları, bunların unvanları, özlük hakları ve kadroları hakkındaki bazı düzenleme ve değişiklikler öngörmekte, toplam 8.060 adet kadro ihdası öngörmektedir. Böylece siyasi iktidara yeni kadrolaşmanın yolları da açılmış olmaktadır; hayırlı olsun!

Sayın Başkan, burada tasarının 105/a 1/b bendinden sonra başlayan “koşullu salıverilmesine bir yıl ve daha az süre kalanlar” denilmektedir baktığımız zaman. Burada -sanıyorum- bir hata var. “Bir yıl ve daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin” değil, “ve” değil “veya” olmasının herhâlde daha doğru olması gerekiyor. “Bir yıl ve daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin talebi” yerine “bir yıl veya daha az bir süre kalan hükümlülerin talebi” nin daha doğru olacağını düşünüyorum.

Yine, maddenin 105/a üçüncü fıkrasında, çok açık bir şekilde, burada, koşulların gerçekleşmesi hâlinde cezanın denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infaz edilmesine infaz hâkimi karar verecek. Madde 105/a üçüncü fıkrasında ise bu yükümlünün bu süre içerisinde hangi yükümlülüklere tabi tutulacağına denetimli serbestlik müdürlüğünün karar vermesi öngörülüyor. Bunun doğru olmadığını ben düşünüyorum. Burada, “Denetimli serbestlik müdürlüğünün önerisi üzerine infaz hâkimi tarafından karar verilir.” şeklindeki bir düzenlemenin daha doğru olacağını düşünmekteyim. Belki burada infaz hâkimlerinin iş yükünün fazla olacağı düşünülmüşse de belki bu düzenlemede o saik etkili olmuş olabilir ama hukukun temel ilkelerinden sapmamak gerekiyor. Kararların hâkim tarafından verilmesi ve müdürlerin de sadece uygulayıcı olmaları daha doğrudur diye düşünüyorum.

Tasarının 2’nci maddesiyle getirilen geçici maddede 3/2’yle “Koşullu salıverilmesine bir yıl kala açık ceza infaz kurumuna ayrılma hakkını kazanan hükümlüler bu infaz usulünden en fazla altı ay süreyle yararlanır.” şeklindeki bu hüküm açık infaz kurumunda altı ay bulunma koşuluna bir istisna getirmektedir. Bunun bir anlamda cezaevlerinin aşırı doluluğu karşısında daha önceleri de yapıldığı gibi gizli bir af olarak nitelendirilmesi mümkündür, bu gizli bir af niteliğindedir.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; tabii ki burada çok önemli bir tasarı görüşüyoruz. Biz cezanın aslında amaca uygun şekilde, ıslah edici ve tekrar faili uslandırıcı niteliğinin öne çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz. Ancak bugün, demin de bahsettiğim gibi, Türkiye’de aslanan şey ceza muhakemesinde, ceza muhakemesinin amacının gerçekleştirilmesi için geçici bir tedbir olan ve davanın yargılama sürecinden tamamen bağımsız olan tutuklama tedbirinin âdeta giderek fiilî mahkûmiyete dönüşmüş olmasıdır.

Sayın Cumhurbaşkanı, 23’üncü Dönemde, son dönemde Meclisin açılış konuşmasında artık Türkiye’de tutuklamaların fiilî bir mahkûmiyete dönüştüğünden ve hâkimlerin kararları verirken uluslararası kurallara uymaları gerektiğinden bahsetmiş ve Hükûmetten bu fiilî mahkûmiyete dönüşen tutuklama konusundaki sorunların çözümünü istemiştir.

Yine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, bugüne kadar Türkiye’yi tazminata mahkûm ettiği kararların pek çoğunda Türkiye’de tutuklama nedenleri ve tutuklama sürelerinin uzunluğunu dikkate alarak tutuklamadan kaynaklanan sorunlar bulunduğunu, bu sorunların sistematik ve yaygın olduğunu, bu sorunların çözülmesini Türk Hükûmetinden istemiştir. Cahit Demirel kararında çok açık bir şekilde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bugüne kadar yapılmayan bir uygulamada bulunmuştur, Türkiye’nin uyarılması gerektiğine karar vermiştir. Aslında, hepimiz biliyoruz ki, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Avrupa Birliği Sözleşmesi’ne ihlali olup olmadığını tespit edip tazminata mahkûm etmekle bıraktığı hâlde, bu kararda bu sistematik ve yaygın sorunların nerelerden kaynaklandığını çok açık bir şekilde belirtmiş, bunun için suçun vasfı ve mahiyetinin yani niteliğinin tutuklama nedeni

olamayacağını, bu suçun niteliğinin yargılama sonunda verilecek ceza miktarıyla ilgili bir durum olduğunu ve tutuklama kararlarının hukuka uygunluk denetiminin duruşmalı yapılmadığını ve yine, konumuzla da ilgili olması nedeniyle tutuklama kararına başvurulmadan önce tutuklama koşullarının varlığı hâlinde bile eğer tutuklamayla elde edilmek istenilen amaç tutuklamanın dışındaki başka güvenlik tedbirleriyle elde edilebiliyorsa tutuklamaya başvurulamayacağını, çünkü tutuklamanın kişileri hürriyetlerinden yoksun bırakan en şiddetli, ağır bir yöntem olduğunu belirtmiş ve Türkiye’de maalesef tutuklama tedbirinin alternatifi olan diğer önleyici tedbirlere başvurulmadığı ve bunlara başvurma koşullarının olup olmadığını mahkemelerin hiç araştırmadığını söylemiştir.

Ben 23’üncü Dönemden bu yana sayın bakanlarımıza hem Sayın Sadullah Ergin Bey’e hem de ondan önceki Sayın Bakanımıza ısrarla bu soruları sormaktayım. Yani bu soruları sorduğum tarihte Ergenekon davası ya da KCK davaları yoktu. Çünkü bugün, sadece, tutuklamaya ilişkin hukuksuzluklar, tutuklama kararındaki hukuksuzluklar Ergenekon davası ve KCK davasında değil Türkiye’nin dört bir yanındaki mahkemelerde yapılmaktadır.

Türkiye bu kadar tazminata mahkûm edilmekteyken ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi çok somut bir şekilde nedenlerini belirterek Türkiye’yi tazminata mahkûm edip tüyü bitmemiş yetimlerin parasını bizim tazminat olarak ödemek zorunda kalmamıza neden olan kararları veren yargıç ve savcıların bu keyfîliklerinin önüne neden geçilemediğini ben Sayın Bakanımıza sordum, bundan önceki bakanlarımıza sordum ama bugüne kadar kendilerinden doyurucu, tatmin edici bir yanıt alamadım.

Şimdi, ortada gerçekten aslında bir suç var yani şöyle bir suç var: Şimdi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi “Bunlar, bunlar yanlış, dolayısıyla bunlardan dolayı biz sizi tazminata mahkûm ediyoruz.” diyor. Türkiye olarak biz Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yargı yetkisini kabul etmişiz. Bunun anlamı şu demektir: Türk yargıç ve savcılar sadece ulusal hukuku değil ulusal hukuk ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve uluslararası hukukun çatıştığı alanlarda uluslararası hukuku ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararını uygulamakla mecburdurlar, bununla görevlidirler. Yani bu konuda hâkim ve savcılarımızın bir takdir hakkı yoktur, bu, Anayasa’nın 90’ıncı maddesinin de gereğidir. Oysa uygulamada hâkim ve savcılar bunu görmezlikten, duymazlıktan, bilmezlikten geliyorlar ve yargılama âdeta tamamen hâkim ve savcıların keyfî uygulamalarıyla devam etmektedir. Hâkim ve savcıların yaptığı keyfî uygulamalar aslında görülmekte olan bir davaya müdahale anlamını taşımaz çünkü hâkim ve savcılar bir yargılama yaparken öncelikle uluslararası hukuk kurallarına, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihatlarına ve ulusal hukukumuzla uymakla görevlidirler. Yani keyfî davranan bir yargıcın yaptığı keyfîliğin yargılamanın esasıyla, davanın esasıyla bir ilgisi yoktur ki. Hâkim ve savcılar “Ali kıran baş kesen” değildir bu ülkede, herkes hukuk kurallarına bağlı

kalmakla yükümlüdür. Hukuk kurallarına bağlı kalmak en başta da hukuku uygulamakla görevli olan yargıçlarımızın ve savcılarımızın asli görevidir.

Dolayısıyla bu aksaklıkların giderilmesi, bence temelli çözümlerin yapılması konusunda Hükûmetin bu konuda ciddi ve kararlı adımlar atmasının zamanının çoktan geldiğini düşünüyorum. Şöyle bir anlayışla “Canım, bu düzenlemelerden Ergenekon davasında yargılanmakta olan kimi sanıklar ya da KCK davasında yargılanmakta olan kimi sanıklar yararlanır.” mantığıyla bunlar getirilmiyorsa, bu çok daha vahimdir, çok daha düşündürücüdür çünkü elbette ki Ceza Muhakemesi Kanunu suç işleyen kişi hakkında çok kuvvetli suç şüphelerinin olması hâlinde harekete geçecektir. Dolayısıyla bizim burada tartıştığımız ve önerdiğimiz yöntemlerin hepsi tabii ki, suç işlediği hakkında şüphe bulunan sanıklar ve şüphelileri doğrudan ilgilendirecek. Bu KCK davasında tutuklu herhangi birisi de olabilir, Ergenekon davasından tutuklu birisi de olabilir ve geçmişte Hizbullah davasından bırakılan kişiler de olabilir. Önemli olan burada, davada kimin yargılandığı meselesi değildir, davanın yargılama sürecinde adli yargılanma hakkının ihlal edilip edilmediğidir, hukukun tamamıyla işletilip işletilmediği meselesidir.

Ben Hükûmetin aslında bu tip sorunları çözerken böyle geçici, gerçekten yaraya pansuman olmayan sorunlarla uğraşmasını bir kenara bırakıp, sorunların etrafından dolaşıp durmayı bir kenara bırakıp sorunların özüne dalmasını istiyorum ve sorunların özünü çözmesini istiyorum.

Bakın, bu Parlamentonun 8 tane milletvekili tutukludur. Herhâlde 8 milletvekilinin tutuklu olmasından Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekili, MHP milletvekili, CHP milletvekili, BDP milletvekili arkadaşlarımızın hiçbirisinin de “Oh, iyi oldu, Parlamentonun 8 milletvekili tutukludur.” diyeceğini ben sanmıyorum. Sayın Bakanımız da bundan üzülmemektedir. Başbakan da çeşitli vesilelerle verdiği gibi “Bizim gönlümüz tutuksuz yargılanmaktan yanadır.” dedi. Sayın Bülent Arınç “Lamı cimi yok, bunlar bırakılacak.” dedi ama aradan uzun bir zaman geçmesine rağmen -lamı cimi yok- bırakılmadılar.

Şimdi, burada bir konuyu Sayın Bakanın dikkatine sunmak istiyorum. Sayın Başbakan dedi ki, belki siz de söylediniz bilmiyorum, Parlamento açıldığında “Tutuklu milletvekilleriyle ilgili muhalefet bir öneri getirsin, biz bu öneriyi düşünelim.” dediniz. Aslında hiçbir öneriye, hiçbir yasal düzenleme yapmaya gerek yok. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihatları çok açık, bu içtihatlar karşısında ve bundan önce mahkemelerin yani Türkiye’de verilen bu konudaki uygulama kararları açık, bırakılmaları gerekirdi; buna rağmen bırakılmıyor tıpkı sizin belirttiğiniz gibi MİT Kanunu’nda mevcut kanun varken o kanunu uygulamak için bir daha kanun çıkartmak zorunda kalındığı gibi. O zaman bizim esas görüşümüz bu konuda yeni bir düzenleme yapmaya gerek yoktur. Aslında mevcut uluslararası hukuk kuralları, Anayasa’nın 90’ıncı maddesi, AİHM kararlarına göre zaten bunlar tutuklanamaz anlayışındayız fakat biz Sayın Başbakanın ya da sizin çağrılarınızı iyi niyetli kabul ettik.

Bu konuda bir CMK'nın 102'nci maddesinde, 100'üncü maddesinde değişiklik öngören kanun teklifi verdik.

Bizim kanun teklifimiz gerçekten Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin öngördüğü kurallara, yerleştirdiği içtihatlarla tamamen uygun bir kanun teklifidir. Orada şunu getirdik, dedik ki: "Bir tutuklu kişi milletvekili seçildiği takdirde bu kişinin milletvekili seçildiğini gösteren belgenin ilgili mahkemeye verilmesi hâlinde bu kişi tutuksuz yargılanmak üzere salıverilir, soruşturması ve kovuşturması aynen devam eder." Yani bu kişi hakkında soruşturma ve kovuşturma durmayacak, devam edecek zaten. Anayasa'nın 83'üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki düzenlemeye de bir aykırılık söz konusu değil ve çok anayasa hukukçusu ve çok ceza hukukçusuyla da bu konu tartışıldı, tartışılarak zaten o kanun teklifini verdik. Biz Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri olarak sabah geçerken "Hadi canım, böyle bir kanun teklifi hazırlayalım." deyip onu vermedik. Ama o günden sonra daha önce "Öneri getirsinler, tartışalım, görüşelim." demenize rağmen veya denilmesine rağmen -bunu sizin kişisel olarak söyleyip söylemediğinizi bilmiyorum ama Sayın Başbakan söyledi, Sayın Meclis Başkanı söyledi- o günden bugüne kadar bu sorunun hâlâ çözümü olmadı. Olabilir, bizim kanun teklifimiz yanlış da olabilir, bizim kanun teklifimiz aykırı da olabilir hukuka, o zaman sizin iktidar partisi olarak, şu anda Parlamentonun da çoğunluğunu elinde bulunduran parti olarak gerçekten bu ülkede siz... Başbakanın söylediği gibi, gönlünüz insanların tutuksuz yargılanmasından yanaysa, gerçekten milletvekillerinin tutuklu olması Başbakanın ve Bülent Arınç'ın söylediği gibi sizin vicdanınızı sızlattıyorsa, bu konudaki sözleriniz kamuoyunu yanıltmaya yönelik değilse o zaman buna ilişkin düzenlemelerin yapılmamasının nedenleri nelerdir? Ben bunu öğrenmek istiyorum bir vatandaş olarak. Yani bir yandan "millî irade, millî irade" diyoruz, bir yandan da millî iradeye mahkemeler tarafından pranga vurulmasına en fazla şikâyet eden bir siyasi iktidarın temsilcisi olarak sizler bu konuda bir çözüm ortaya koyamıyorsunuz; ya çözüm ortaya koymak istemiyorsunuz ya da gerçekten çözüm ortaya koymanızı engelleyen bir durum var.

Ben çok açık bir şey söylüyorum. Bugün, 22'nci yüzyıl dünyasında, Türkiye Parlamentosunda hâlen milletvekillerinin yani bu Parlamentonun, bu ülkenin hakkını hukukunu inşa etmekle, bunu yönetmekle görevli bir Parlamentonun kendi üyelerinin kendi hakkını hukukunu savunamaması, bu konuda çözüm üretememesi bence gerçekten düşündürücüdür. MİT mensupları için çözüm üreten, atanmışlar için çözüm üreten bu Parlamentonun kendi üyeleri için çözüm üretmesi görevidir diye düşünüyorum, bu bir lütuf değildir. Sayın Cemil Çiçek'in de bu konuda Meclis Başkanı olarak Parlamentonun itibarını koruması ve saygınlığını arttırması gerektiğini ben düşünüyorum ve bu konuda da Hükûmetin artık... Hani üst düzeylerde görüşme var. Şimdi, beklenti var Sayın Bakan toplumda, herkes biliyor. Sanki üstte bir şeyler oluyor, gazeteci arkadaşlar da bize soruyor: "Ya, üstte bir şey mi var?" Ben de diyorum ki: Üste sorun. Niye bize soruyorsunuz, alta? Ben nereden bileyim

üstte olanları. Şimdi, bu tasarı gelirken bile gazeteci arkadaşlarımızın çoğu söyledi, Ergenekon davası ya da KCK davasından bütün insanlar çıkacakmış. Gazetelerden manşet atıldı ve kim söylüyor? Denildi ki: "Hakkı Köylü söylüyor." Ben de dedim ki: Hakkı Köylü öyle şeyler söylemez. Gerçekten de NTV'de Hakkı Köylü konuştu. Onun da öyle şeyler söylemediği... Yani kamuoyunda da bu tip beklenti var. Artık bu toplumu rahatsız eder boyuta gelmiştir. Yani hâlâ böyle gerçekten intikamcı anlayışla ya da gerçekten hukuka uygun olmayan anlayışlarla bence davranış göstermek çok doğru değil. Bu sorunu Parlamento çözmelidir. İvedilikle kendi hakkı ve hukukunu koruması adına tutuklu milletvekilleri sorunu artık çözülmelidir. Hiçbir siyasi ayırım yapmıyorum. Benim için Cumhuriyet Halk Partisi üyesi milletvekillerinin tutukluluğu ne kadar haksızsa KCK davasından tutuklanan milletvekillerinin tutukluluğu da o kadar haksızdır, o kadar hukuk ayıbidir diye düşünüyorum ve tüm milletvekillerimizin bir an önce özgürlüğüne kavuşup egemenlik kapsamında yasama yetkisi ve görevlerini yapmak üzere Parlamento gelmelerinin şartlarının ve koşullarının yaratılması gerektiğini düşünüyorum. Bu konuda da başta Adalet Bakanımız olmak üzere Hükûmeti göreve davet ediyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum Ali Rıza Bey. Gerçekten şöyle bir hüküm cümlesi kuracaktım fakat engellediniz onu. Konuşmasının dörtte 3'ü Parlamento hukuku bakımından emsal alınacak, gündeme bağlılık, gündeme sadakat; öbürü de tabii siyaset kurumunun doğrudan bir gündemi. Hakkıdır geneli üzerindeki şeylerde. Bakanım bu konuyu artık bu siyasetten düşürmek lazım inşallah, açıklarsınız tabii sonunda.

Murat' cığım buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli katılımcılar; ben de komisyonumuzun çalışmalarının hayırlara vesile olmasını dileyerek sözlerime başlamak istiyorum ve bu hafta içerisinde eminim en az benim kadar hepinizin üzülmediği, yaşamış olduğumuz olayları bir kez daha paylaşmak istiyorum. Alt komisyona giden tasarı nedeniyle bunları konuşmak istiyordum ama bir paragraf sadece izninizle ifade etmek istiyorum. Türk Silahlı Kuvvetlerimizin güzide mensupları Afganistan'da bir helikopter kazası neticesinde şehit oldular. Yine sınırlarımız içerisinde 6 polisimiz şehit oldu. Bunlara Cenabı Allah'tan rahmet diliyoruz. Milletimizin başı sağ olsun. Bu hadiseleri Parlamento olarak sıradan olaylar olarak görmememiz lazım ama maalesef artık bu şehit haberlerine karşı medya başta olmak üzere bir hassasiyetsizlik ortaya çıkmış durumda. Bunlar sıradan olaylar değil Sevgili Başkanım. 6 özel harekât polisimiz... Bunları mutlaka Parlamentomuzun gündeminin en birinci köşesinde ifade etmemiz lazım.

Nevruz olayları, bahar bayramı dolayısıyla yaşanan olaylar da son derece üzüntülü. Ortak kültürümüzün müstesna bir günü olan Nevruz Bayramı'nı bu şekilde kutlamak, İstanbul'da, Diyarbakır'da mala, cana zarar verecek şekilde kin ve intikam duygularıyla kutlamak bir millet olarak

aramızdaki bağların kopmasına ve kin ve nefret tohumları ekilmesine sebep oluyor. Bunlardan Türk toplumunun süratle çıkması lazım. Bu çıkışın da adresi en başta Hükûmetimizdir. Hükûmetimiz bu meseleyi tek başına göğüsleyemez. Tek başına göğüslemeye kalkarsa altında kalır. Mutlaka Parlamentonun iradesini ve muhalefet partilerinin desteğini yanına çekmek durumundadır. Tek başına grup konuşmalarında muhalefeti suçlayarak bu meselenin içinden çıkamayız. Mesele yönetilemez bir noktadadır, çok ciddi boyutlardadır. Onun için Hükûmetimizin üzerine düşen sorumluluğu en iyi şekilde idrak edeceğine inanıyorum ama bunu tek başına değil hem toplumsal gücü hem de Parlamento iradesini ve muhalefetin desteğini yanına alarak yapmak zorunda. Açılım politikasında bu konuda büyük bir kırılma yaşandı. Maalesef bu kırılmanın acı tezahürlerini şimdi yaşıyoruz. Şimdi, bugün geldiğimiz noktada bundan değişik yöntemlere başvurulduğunu görüyoruz. Artık, İmralı ve Kandil’le görüşme yok gibi, işin ta başına dönen, belki ayakları yere basan bir politika bir sürü şey geçtikten sonra tekrar gündeme geldi ama özellikle ifade etmem gerekirse bunu bir toplum olarak karşılamamız ve mücadeleyi birlikte yapmamız gerekiyor, bu konuda da Hükûmetimize çok büyük görevler düştüğünün bir kez daha izninizle altını çizmek istiyorum.

Bu tasarıya ilişkin görüşlerim de kısaca şöyle Sevgili Başkanım, değerli arkadaşlar; usul ekonomisi açısından bazı hususlara dikkat çekmek istiyorum. Parlamentomuz son on yıllıdır çok büyük yasalara imza attı, çok önemli temel kanunlar çıktı; Ceza Kanunu, Ticaret Kanunu, işte, sosyal güvenlik kanunları, İş Kanunu vesair... Yani geçmişi hep birlikte hatırlarsak Parlamentonun bu kadar üretimine pek şahit olmadık. Tabii yasa yapmak kolay bir hadise değil mutlaka bunun en iyi şekilde incelenmesi ve toplumdaki karşılığının dikkatle izlenmesi gerekiyor. Onun için de aceleci davranmamak lazım. Mesela bu tasarı 13’ünde gelmiş, havalesi 13’ünde. On günlük süre geçmeden Plan Bütçe Komisyonunun...

BAŞKAN – Geldi.

MURAT BAŞESGİOĞLU (Devamla) – Bilmiyorum o bizde yok yani. Tali komisyon ne dedi ondan da bilgimiz yok, onun da dağıtımı yapılmadı. Yani bir acelesi var Hükûmetimizin. Anlayabiliyoruz yani bu af, efendim, askerlikte erken terhis lafı çıktığı zaman bir daha onu durduramazsınız bu çok hızlı bir şekilde gider. Bunun da toplumdaki algılaması bir af, kısmi bir af olarak algılanacaktır. Bunun başka algılaması mümkün değil.

Diyeceğim şu: Şimdi, biz Sayın Hakkı Köylü’nün başkanlığında “Yargı Paketi” olarak adlandırılan tasarının alt komisyonundayız. Bu alt komisyonda icra, iflas hükümleri var, idare hukukuna ilişkin değişiklikler var, Ceza Kanunu, usule ve infaza ait değişiklikler var. Yani böyle parça parça ne zaman bir şeye ihtiyacı olduysa “Git, marketten al.” hesabı değil de bunu bir bütünlük içerisinde yapmamız lazım. Ceza adaletinin, suç ve ceza adaletinin istikrarı, toplumdan topluma vereceği mesaj bu olması lazım. Yani bugün belki acil olarak gördüğünüz bir ihtiyaç üç ay sonra, beş

ay sonra yerinde olmayabilir. Bunları bir bütünlük içerisinde yapmamız lazım, onun için kestirme önerim şu: Bu alt komisyona bu tasarımı havale edelim, orada bu enine boyuna görüşülsün. Orada tutukluk süreleri var, Ali Rıza Bey'in dediği gibi tahliyeyle ilişkin hükümler var, tahliyenin gerekçe yazılması işi var, infaza ilişkin hükümler var yani bunlar belki bire bir örtüşür örtüşmez ama yani bir ceza hukuku normunu bir bütünlük içerisinde, yansımalarını da görecektir şekilde yapmakta fayda var ama bunu yapmıyoruz. Şikeyle ilgili bir yasa geliyor, pat konuşuyoruz, basın mensuplarına ilişkin bir kanun geliyor parça parça bunları geçiyoruz. Oysa bu bir sene sonra, üç sene sonra, beş sene sonra tekrar tekrar değiştirmek zorunda kalacağımız yasa hükmü olarak karşımıza geliyor.

Sonra, denetimli serbestlik kurumu 2006'dan bu tarafa nasıl bir performans göstermiş? Bunun etki analizi nedir? Yani infaz sistemimize giren bu müessesenin faydaları nedir? Kaç kişi ıslah olmuştur, kaç kişi tekrar suç işleyerek cezaevine dönmüştür? Bugün itibarıyla bu şartlı salıverilme tarihine gelen kişileri açık ceza evinden bıraktığımız zaman bunlarla bire bir ilgilenecek psikologu, vesair, uzman kadrosu bugün itibarıyla yeterli midir yoksa bir yoğunluk dolayısıyla bu insanları topluma tekrar gönderecek miyiz? Elbette ceza adaletinin en önemli unsuru suçlunun nedamet getirerek topluma yeniden tertemiz bir şekilde kazandırılmasıdır yani maksat budur. Cezaevinde yoksa hiç kimse ondan zevk almaz. Bir gün dahi insanların özgürlüğünün kısıtlanmasında hiç kimse bir şey almaz ama önemli olan, suçlunun, hükümlünün topluma sağlıklı bir şekilde geri dönüşünü sağlamaktır sistemin özü. Şimdi, biz bir kanun çıkarıyoruz, bu suçun mağduru üçüncü bir şahıs yani onun adına benim böyle bir keyfîlik, böyle bir şey yapma hakkım var mı, yok mu bu af tasarılarında hep tartışılan bir konu olmuştur yani. Bu, mağdurların vicdanında da bir tatmin duygusunu yaratacak bir düzenleme yapmamız lazım. Evet, yani hayata adapte olabilmesi için onu denetimli serbestlik yoluyla topluma kazandırmanın alternatiflerini arayalım ama diğer taraftan suç mağdurlarının da, bir şekilde onların da vicdanını tatmin edecek bir dengeyi gözetmemiz gerekiyor. Fazla zamanınızı almayayım, dediğim şudur: Toptan bir bütüncül anlayış içerisinde bakmamız lazım.

Sayın Bakanımızın, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine ilişkin yorumları var. Burada sıkıntı ne, darboğaz ne? Geliniz komisyonla bir paylaşınız, biz burada size yardımcı olalım. Bir sürü tazminata mahkûm oluyor Türkiye. Nedir sıkıntı, bu konuda bir düzenlemeler yapalım. Bu ondan icaplanan bir şey midir? Yani Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde bu konuda herhangi bir tazminata mahkûm olmuşluğumuz var mı, sözleşmeye aykırılık var mı bunlara bakalım. Ama lütfen bir bütünlük içerisinde yapalım ve onun da en güzel platformu Sayın Hakkı Köylü'nün Alt Komisyon Başkanlığı yaptığı, arkadaşlarımızın da katıldığı, uzmanların katıldığı, baroların katıldığı o platformda bu yasa da dâhil ne varsa hepsini getirin, belki on beş gün sonra çıkar bunlar ama düzgün bir şekilde çıkartalım ve hak mağduriyetlerine sebep olmayalım diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Çok değerli arkadaşlar, Murat Bey’e özellikle teşekkür ediyorum. Toplantıyı açarken mutlaka bir dibace cümlesiyle millî acımıza, müşterek acımıza temas etmek gerekirdi. Komisyonu temsilen ifade ediyorum ki askerimiz, polisimiz, hepimizin, aziz milletimizin güvenlik sigortasıdır, varoluş şartımızdır. 12 asker, 6 polis daha iki gün içerisinde kaybettik, şehit oldu. Hepimizin bağı yanıyor. Milletimizin, ailelerin başı sağ olsun, Allah’tan rahmet diliyorum.

Ben şu anda komisyonumuza baştan ve şu ana kadar iştirak eden davetlileri sizlerle paylaşmak istiyorum.

Ayrıca, ifade edeyim, Adalet Komisyonu usule olabildiğince riayet eder. Gerçekten, tali komisyon olarak Bütçe Plan Komisyonu bulunmakta. Bizim İç Tüzük’ümüzün 37’nci maddesine göre on gün içerisinde tali komisyonun rapor düzenlemesi lazım veya “Düzenlemiyorum.” diye bildirimde bulunması lazım. O bildirim ben gündemi düzenlemeden evvel Bütçe Plan Komisyonundan geldi, bilgi olarak arz edeyim muhterem komisyona.

Okuyun, ondan sonra arkadaşlarımıza söz vereceğim.

(Bürokratlar tanıtıldı)

BAŞKAN – Buyurun Ali İhsan’cığım.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli katılımcılar; ben de öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum

Ben de Sayın Bakanımız gibi Afganistan’da kaybettiğimiz askerlerimizi, şehitlerimizi ve teröre karşı mücadele ederken kaybettiğimiz güvenlik güçlerimizi burada saygıyla anmayı bir görev, bir borç biliyorum. Kendilerine Tanrı’dan rahmet, ailelerine ve tüm ulusumuza başsağlığı diliyorum.

Şimdi, Sayın Bakanım, bu tasarıyı Adalet Komisyonu gündemine sevk ederken bu tasarının hazırlanmasındaki amaçları kısaca komisyonla paylaştınız. Ancak ben maddelerine baktığımda, özellikle 4’üncü maddeyi gözden geçirdiğimde 4’üncü maddenin gerekçesiyle madde metnini kıyasladığımızda tasarının komisyon gündemine sevk edilmesindeki gerekçe konusunda müphem hususlar olduğunu düşünüyorum. Şimdi, bu tasarı Adalet Bakanlığı tarafından Adalet Komisyonuna gönderilirken şartlı salıvermelerine bir yıl kala iyi hâlli olan hükümlülerin, işte, topluma kazandırılmaları amacıyla dışarıda infazlarının gerçekleştirilmesi mi amaçlanıyor yoksa bu amaçla birlikte -aynı zamanda Ali Rıza Öztürk’ün ifade ettiği gibi-uzun süren tutukluluklar nedeniyle veya verilen tutuklama kararları nedeniyle mağduriyetlerin önüne geçmek de mi arzu ediliyor? Çünkü 4’üncü maddenin metnine baktığımızda, 4’üncü madde diyor ki, eklenen 15/A: “Şüpheli sanık ve hükümlülerin toplum içinde izlenmesi, gözetimi ve denetimi elektronik cihazların kullanılması suretiyle de yerine getirilir.” diyor. Ancak 4’üncü maddenin gerekçesine baktığımızda, 4’üncü

maddenin gerekçesinde şüpheli veya sanıktan bahsetmiyor, sadece hükümlüden bahsediyor. Yani 15'inci maddede, yani 4'üncü maddeyle eklenen 15'inci maddede sanık, şüpheli ve hükümlülerin ifadesi madde metninde açıkça yer alırken açıklayıcı gerekçesine baktığımızda şüpheli ve sanık kavramları yok sadece hükümlü kavramları var. Şimdi, dolayısıyla gerekçenin bu şekilde yazılması bir eksiklik midir, bir atlama mıdır yoksa kanunun bu maddesinin aslında dar anlamda yorumlanmasını sağlamaya yönelik bir ifade tarzı mı burada kullanılmıştır? Şimdi, bunun özellikle aydınlatılmasını istiyorum çünkü gerekçenin aslında madde metnini güçlendirmesi, daha açması ve uygulayıcılara kolaylık sağlaması lazım. Ancak baktığımızda gerekçe madde metnini daraltan, madde metnini yorumlamasını ve sınırlarını oldukça daraltan, kapsamını daraltan bir ifadeyle kaleme alınmış. Dolayısıyla bu iki ifade arasındaki farklılık bize tasarının Adalet Komisyonuna, gündemine getirilirken ki amaçlarının müphemliği konusunda tabii ki birtakım çelişkiler yaratıyor. Şimdi, biz öncelikle bu hususun aydınlatılmasını istiyoruz, bir.

İkincisi: Şayet, bu 4'üncü maddede eklenmesi gereken fıkayla uzun süren tutuklamaların veya haksız tutuklamaların önüne geçilmek arzu ediliyorsa, mağduriyetlerin önüne geçilmek arzu ediliyorsa o zaman CMK 109'daki hükümde de bir değişiklik yapılması gerekmez miydi? Çünkü CMK 109'a baktığımızda adli kontrol kapsamının yeterince geniş bir şekilde düzenlemediğini görüyoruz. CMK'nın 109'uncu maddesi gereği ancak üst sınırı üç yıl ya da daha az hapis cezası gerektiren bir suç nedeniyle yürütülen bir soruşturmada adli kontrol yöntemine başvurulabilir diyor. Yani dolayısıyla, eğer bu düzenlemedeki amaç tutuklamaların önüne geçmek, tutuklamaların dışında farklı bir tedbiri uygulamaya koyarak yaşama geçirmekse o zaman hem gerekçenin daha kapsamlı, daha doyurucu düzenlemesi hem de CMK'nın 109'uncu maddesindeki "üst sınırı üç yıl" ibaresinin düzeltilmesi gerekmez miydi? Yani bu iki maddenin birlikte ele alınması gerekmez miydi? Bu konuda Sayın Bakanımın da düşüncelerine katılıyorum. Yani burada, tasarı birtakım düzenlemeler getirmiş ama bence bu düzenlemeler biraz eksik ve kadük kalmış. Eğer tasarının amacını gerçekleştirmek gerekiyorsa bunların dışında CMK'da da birtakım düzeltmeler yapılması gerekiyor. Bu tedbirlerin CMK'nın özellikle 109'uncu maddesiyle birlikte değerlendirilmesi gerekiyor. Bizi bu konuda aydınlatırsanız daha sonra geneli üzerinde daha kapsamlı olarak konuşma hakkımızı da saklı tutarak teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ömer Bey, buyursunlar.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Başkanım, küçük bir ekleme yaparsam, kısa bir eklemeyle tartışmalara daha...

BAŞKAN – Buyurun Bakanım, birkaç cümleyle hemen komisyonu bilgilendirin.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Köktürk'ün dile getirdiği konu ve Sayın Öztürk'ün dile getirdiği konu... Benzer şeyler söylendi, haklı eleştiriler. Orada maksat 4'üncü

maddenin metninde ifade edilmiştir, gerekçe yetersiz kalmış olabilir onu kabul ediyorum. Burası sadece hükümlüler için değil, tutuklular için de öngörülmüştür. CMK 109'un da revize edilmesi gerekir diye belirtti Sayın Köktürk. Alt komisyonda görüşülen tasarı içerisinde CMK 109'u revize eden bir düzenleme var, onun için ayrıca buraya bir yazım yoluna gidilmedi. Sizin teklifinizde de, CHP olarak vermiş olduğunuz teklifte de CMK 109'a ilişkin öneriler var. Komisyonumuz, Genel Kurulumuz buna bir şekil verecektir, o ihtiyaç da orada karşılanacaktır. Arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyursunlar Ömer Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, Adalet Bakanlığımızın değerli bürokratları; ben önce bir siyasi değerlendirme yapacağım, arkasından teknik, özellikle 1'inci maddeye ilişkin üç husus üzerinde duracağım. Aslında tabii ki uyumlaştırma anlamındaki hükümlülerin topluma yeniden kazandırılması anlamında bir gerekçeyi ilk bakışta makul görebiliriz ama bugün cezaevlerimizin içinde bulunduğu koşulları göz önüne aldığımızda herhâlde bir an önce dışarı çıkarmamız gereken insanlar olduğu da muhakkak. Her şeyden öte bu uyumlaştırmanın aynı zamanda cezaevi şartlarını iyileştirmede de bir yöntem olarak benimsenmesi çok olumlu olur diye düşünüyorum.

Temelde bu tasarının iki amacı var. Bunlardan bir tanesi cezaevlerini boşaltmaktır, ikincisi ise kadro tahsisidir. 15-16 bin dolayında hükümlü bu düzenlemeden yararlanacak, adam başı 2 kişiye 1 personel düşecek şekilde 8 bin kişi de işe alınacak. Kadrolaşma konusu falan önemli değil, en azından genç arkadaşlarımızın iş bulması açısından ben bunu da olumlu olarak görüyorum. Temelde tabii, Ceza Muhakemesi Yasası'nda yapılan düzenlemeyle ve İnfaz Yasası'nda yapılan düzenlemeyle üçte 2 koşul getirilmiş olması ve de tutuklamadaki hassasiyet azlığı çok sayıda insanın tutuklanması sonucunu doğurdu. Cezaevlerimizdeki insan sayısı artık 130 binler dolayında. Bu bir miktar azaltılacak, 16 bin düzeyinde azaltılacak. Bunu bu açıdan olumlu görüyorum. Cezaevinin koşullarının düzelmesi açısından olumlu görüyorum ama eski meslektaşlarıma bir nazire olarak bir şey söyleyeyim: “Ya cezaevleri bu kadar boşaldı, tezelden doldurmak lazımdır.” anlayışını umarım benimsemezler. Yani hiç belli olmaz. Yeni operasyon dalgalarıyla yüz yüze kalmayız umarım.

Üç noktaya değineceğim 1'inci maddeyle ilgili. Ali Rıza Öztürk arkadaşımız belirttiler hangi yöntemin uygulanacağına dair. Gerçi 5402 sayılı Yasa'da da benzer uygulamalar var ama bence bunun da infaz hâkimi tarafından belirlenmesi uygun olur kanaatindeyim. Değilse yani şimdiden bir ön yargıda bulunmak doğru olmayabilir ama hangi yöntemin seçileceği ya da hangi yükümlülüklerin bir ya da birden fazlasının uygulanacağı hususunda bu denetimli serbestlik müdürlüklerine yoğun baskılar olacaktır.

BAŞKAN – İnfaz hâkimliğine verebilir.

ÖMER SÜHA ALDAN (Devamla) – Evet. Çünkü siyasi otorite devreye girecektir, insanlar haksızlıklara uğradıklarını söyleyerek o denetimli serbestlik müdürüne karşı kişisel birtakım saldırılarda bulunabileceklerdir. Bunu bir ihtimal dâhilinde tutmanızı öneriyorum. Yani bunu infaz hâkiminin yapması uygun olur kanaatindeyim.

İkinci olarak, hükümlünün denetimli serbestlik şube müdürlüğüne üç gün içinde müracaat etmemesi, öte yandan (b) fıkrasında “Birtakım yapılan planlamalara uymamakta ısrar etmesi ya da ceza ve infaz kurumuna geri dönmek istemesi hâlinde denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine koşullu salıverme tarihine kadar cezasının infazı için kapalı infaz ceza kurumuna gönderilmesine infaz hâkimi tarafından karar verilir.” diyor. Şimdi, bakın açık cezaevinde yatan bir hükümlü diyelim ki yeni ortama uyum sağlayamadı ve tekrar geri dönmek istiyor ve bunu kapalı cezaevine alacaksınız. Bunun da hakkaniyete uygun olmadığı düşüncesindeyim. Yani eğer kendi isteğiyle ceza ve infaz kurumuna bu kişi geri dönmek istiyorsa o takdirde eğer açık cezaevinden gelmişse yeniden açık cezaevine gönderirsiniz olur biter.

BAŞKAN – Doğru mu bu? Doğru mu geri dönmeyi istemesi hâlinde göndermek? Eğer kamu düzeniyle ilgili bir kurala vatandaşın iradesi oluşan statüyü niye ortadan kaldırsın? Düşünmek lazım.

ÖMER SÜHA ALDAN (Devamla) – Evet onu diyorum. Yani o oluşan bir statüsü var, kazanılmış bir hakkı var. Bunu kapalı cezaevine göndermenin çok anlamlı olmadığını düşünüyorum.

Üçüncü bir noktaya daha değineceğim. Mesela denetimli serbestlik tedbiri 5’inci maddesinin (b) bendi: “Denetimli serbestlik tedbiri uygulamaya başlamasından önce işlediği iddia olunan ve cezasının üst sınırı yedi yıldan az olmayan bir suçtan dolayı soruşturma veya kovuşturmaya devam edilmesi.” diyor. Şimdi, bu takdirde de yine denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine kapalı infaz kurumuna iadesine infaz hâkimi tarafından karar verilecek. Şimdi, burada da şöyle bir şey var yani hakkında bir soruşturma var, bunu maddenin başlangıcına eklemekte fayda var diyorum yani koşul hanesine eklemekte fayda var çünkü bu soruşturma... Ha sonradan ortaya çıkarsa uygulayabilirsiniz ama şimdi burada öyle bir belirleme yok çünkü yani maddenin başlangıç kısmına, koşullar hanesine diyebiliriz ki “Açık cezaevine ayrılmış olmak.” İşte, “Koşullu salıvermesinin bitmesine bir yıl kalmak ve de hakkında üst sınırı yedi yıldan fazla olmayan bir soruşturma bulunmak.” diye bir ekleme yaparsak bence bir yanlış daha düzeltiriz diye düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Peki, çok sağ olun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Anayasa’ya aykırılıkla ilgili bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Anayasa’ya en yetkin şekilde üç noktada Ali Rıza Bey dile getirdi. Başka hangisi?

Buyurun bir cümle...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bir konu daha var Sayın Başkanım.

Şimdi, o nedenle geneli üzerinde konuşurken maddeye geçmeden bu hususu ifade etmek lazım çünkü komisyonlarda Anayasa'ya aykırılık iddiası esasa geçmeden değerlendirilmeli, bunun için söz aldım ve çok kısa konuşacağım.

Şimdi, tasarının 1'inci maddesinin üç no.lu bendinin (a) şıkkında "Denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezasına, infazına karar verilen hükümlünün koşullu salıverilme tarihine kadar kamuya yararlı bir işte ücretsiz olarak çalıştırılması." Tedbir olarak bahsediyor. Şimdi, Anayasa'mızın 18'inci maddesi: "Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır." Ama önce istisnası var, istisnası: "Şekil ve şartları kanunda düzenlemek üzere hükümlülük veya tutukluluk süreleri içinde çalıştırmalar; olağanüstü hâllerde vatandaşlardan istenecek hizmetler; ülke ihtiyaçlarının zorunluluk kıldığı alanlarda öngörülen vatandaşlık ödevi niteliğindeki beden ve fikir çalışmaları, zorla çalıştırma sayılmaz." diyor. Yani dolayısıyla hükümlünün burada kamuya yararlı bir işte çalıştırılması Anayasa'nın 18'inci maddesine aykırılık oluşturmuyor. Ancak, ücretsiz çalıştırılması konusunda aynı düşünce içerisinde değilim çünkü Anayasa'nın 18'inci maddesinde açık, çok açık bir düzenleme var, ücretsiz çalıştırmadan bahsetmiyor. Çalıştırmadan bahsediyor ama ücretsiz çalıştırmadan bahsetmiyor. Dolayısıyla hükümlünün de bir insan olduğu göz önünde tutulduğunda ücretsiz çalıştırmanın Anayasa'nın 18'inci maddesinin hükmüyle açıkça çeliştiğini ve Anayasa'ya aykırılık oluşturduğunu düşünüyorum. Bunun da komisyonca değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Ama Ali Rıza Bey'in aykırılık itirazının hüküm ve sanık koruması için kendi grubundaki arkadaşları tarafından teyit olunması şartına bağlı değil, Ali Rıza Bey o itirazı ortaya koydu. Şaka söylüyorum.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Devamla) – Evet, doğru. Yani ücretsiz çalıştırma özellikle...

Bir de Sayın Başkanım, şunu da tamamlayayım da ondan sonra... Yine bu Anayasa'ya... Ali Rıza Bey koydu ama bir açıklıkta getirilim. Biliyorsunuz Anayasa Mahkemesinin çok açık kararları var. Yasama yetkisinin yürütmeye devrinde çok açık hükümler vermiş. "Yürütmeye devredilirken yasama yetkisi, ancak sınırları, esasları, kapsamı belirtilmeli." diyor. Burada çok soyut bir düzenlemeyle yönetmelikle düzenlenmesi hususu getirilmiş.

BAŞKAN – İzleme ve Gözleme Yönetmeliği'nden bahsediyorsun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Devamla) – Evet.

BAŞKAN – Anayasa'nın hangi maddesi?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Devamla) – Anayasa Mahkemesinin kararları var.

BAŞKAN – Efendim, bakın, kararlarımız Anayasa Mahkemesi kararlarına aykırı olabilir, Adalet Komisyonu Anayasa Mahkemesinin kararlarıyla bağlı değil. Anayasa Mahkemesinin

görüşlerinin üstünde bir yorum getirebilir. Anayasa'ya aykırılık önemli. Bizi bağlayan Anayasa'nın yani 7'nci madde.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Devamla) – Efendim, o zaman maddeyi söyleyeyim efendim, okuyayım açıkça yani yasama yetkisi diyor ki: Türk milleti adına yasama organı Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafında...

Sayın Başkanım, madde açık.

BAŞKAN – Oldu, peki, çok sağ ol.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Devamla) – Yani biz burada yürütmeye bırakıyoruz yasamayı.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun Hakkı Bey.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; ben de konuşmama başlamadan önce şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, kalanlarına ve milletimize başsağlığı diliyorum.

Konuya en son kısmından isterseniz başlayalım. Sayın Ali Rıza Öztürk arkadaşımızla, Ali İhsan arkadaşımız, burada Anayasa'ya aykırılıktan bahsettiler. Anayasa'da da hüküm var zaten, mahkeme kararıyla, yargı kararıyla buna olanak tanınıyor. Zaten bizim Ceza Kanunu'muzun 50'nci maddesinde seçenek yaptırımlar var. Bunlardan bir tanesi de kamuya yararlı bir işte ücretsiz çalıştırılma şartı. Yani isterse bu kişi kamuya yararlı bir işte ücretsiz çalışabilir.

Buradaki hükümlere gelince... Bunlar, afla beraber ikisini birlikte değerlendirelim. Önce bu hiçbir zaman af değil çünkü hüküm devam ediyor. Şartla salıvermenin şeklinde birtakım değişiklikler olduğu zaman af gibi algılanabilirdi ama şartla salıvermeye henüz gelmedik. Bu kişi henüz şartla salıverilmedi, bu cezaevinde. Ancak cezaevindeki sürenin bir kısmını, şartla salıverme tarihinden önceki bir kısmını yani son altı ayını, son bir yılını topluma daha faydalı olabilmek, yararlı olabilmek ve kendisini de dış dünyaya intibak edebilmek için birtakım şartlar koymak suretiyle, birtakım yükümlülükler koymak suretiyle dışarıda geçirmesine imkân tanınıyor. Şimdi, “Bir işte çalıştırma.” diyoruz. Mesela “Dışarı niye çıkıyor, işte niye çalışıyor?” Şu andaki açık cezaevindeki hükümlülerin zaten bir kısmı dışarılarda çalışabiliyorlar, fabrikalarda, başka iş yerlerinde, kamu kurumunda zaten çalışıyorlar, bu imkân var.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ücretsiz mi çalışıyorlar?

HAKKI KÖYLÜ (Devamla) – Hayır, o başka ama bu hüküm başka. Ama burada eğer ücretsiz infaz devam ederken eğer ücretsiz çalışma... “Ben çalışmam arkadaş.” diyorsa zaten yapılacak bir şey yok. Burada 4 tane şart belirlenmiş. Bunlardan bir tanesini kabul etmezse bu zaten kendisi cezaevinde kalıyor. Yok, bunlardan birini kabul ederse hangisi onun için uygunsa... Tabii ki kendi kabul ettiğinin denetimli serbestlik kurulu veya infaz hâkimi tarafından da uygun görülmesi

lazım. Aksi takdirde kendi kabul ettiği şey belki kendisinin sağlığı açısından, güvenliği açısından sorun teşkil edecek bir husus olabilir. Bu bakımdan, burada öne sürülen hususun infaz hâkimliği veya denetimli serbestlik müdürlükleri tarafından da uygun görülmesi lazım. Ha, infaz hâkimliği mi vermeli bu kararı? Bence bu tartışılmalı. Yani burada denetimli serbestlik müdürlükleri bir rapor hazırlayabilirler bu kişiler için önceden. Hangisinin uygun olduğunu, kendisiyle de görüşerek, belki yakınlarıyla da görüşmek suretiyle. Hazırladıkları bu rapordan sonra infaz hâkimliğine getirip hâkim “Sen şurada kalacaksın, şuradan dışarı çıkmayacaksın...” Çünkü şöyle bir sorun var: Takdiri denetimli serbestlik müdürüne veriyoruz. Belki bu evden hiç dışarı çıkmayacak. Evden dışarı çıkmaması yönünde bir karar alınacak. Bu karar da denetimli serbestlik müdürünün kendi başına verebileceği bir karar bence olmamalı.

Kamuya yararlı bir işte çalışması meselesi de gene aynı şekilde. Yani buradaki durumun denetimli serbestlik bürolarının raporları üzerine, görüşleri üzerine infaz hâkimi tarafından verilmesinin bence doğru olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, bir şey daha var, birkaç gündür kamuoyunda da gündeme geldi. Birçok kişi buradan istifade edecek ama halkın, kamuoyunun özellikle rastgele dışarı çıkmamasını istediği bazı gruplar, bazı suçlular var. Bunlar da dışarı çıkacak bundan dolayı. “Bu yanlış.” diye bir algı da var.

Şimdi, burada bu kanun hiç kimseyi ayırmıyor. Ama açık cezaevlerine ayrılmayla ilgili hükümler ayırım yapıyor. Nasıl ayırım yapıyor? “Genel olarak cezasının beşte 1’ini kapalı cezaevinde geçiren ama şartla tahliyesine bir yıl kalan.” deniyor burada. Burayı hiç geçmezsek cezasının beşte 1’ini cezaevinde geçiren ama şartla tahliyesine beş yıldan az süre kalan adi hükümlüler, normal hükümlüler açık cezaevine ayrılabilir, birincisi bu.

İkincisi, hırsızlık, yağma, uyuşturucu gibi suçlardan yatanlar cezaevine ancak şartla tahliyesine bir yıl kalırsa -yani bu beşte 1 hepsinde mutlaka birinci şart da, ondan sonra geride kalan süreler açısından söylüyorum- açık cezaevine ayrılabilirler.

Bunun dışında, çocuklarla ilgili hüküm var. Çocuklar zaten bulundukları konum itibarıyla açık cezaevi statüsünde olan bir yerde oldukları için onların geride kalan süresi çok önemli değil. Beşte 1’i yatma şartı var ama gene beş yıldan az süre kalacak, genele tabi.

Bir de terör hükümlülerinden bahsedildi. Terör hükümlüleri nasıl ayrılır? Şu andaki mevzuatımıza göre açık cezaevine terör hükümlüleri kural olarak ayrılamaz, terör suçundan yatanlar, örgütlü suçlardan yatanlar. Nasıl ayrılabilir? 221’inci madde uygulanırsa. Yani etkin pişmanlık hükümlerinden istifade ederse. İşte, geldi “Ben bir örgütte idim, pişman oldum, örgütle ilgili bilgiler veriyorum.” Her neyse, detaylarına girmiyorum. Bunları da mahkeme kabul eder ve 221’inci maddeden istifade ettirirse bunların da geride kalan süreleri yani şartla tahliyesine kalan süreleri iki yılın altına düşerse bunlar da istifade edebilirler. Yani bu kanunu uygulayabileceğimiz kişiler önce

saydığım açık cezaevine ayrılma şartlarına uyan, o şartlarla açık cezaevine ayrılabilen kişiler arasından olacaktır. İlave bir şartı da açık cezaevinde altı ay yatma şartı ve şartla tahliyesine de bir yıldan az kalma şartı.

Burada bir istisnai hüküm de var. Açık cezaevine ayrılmış olmamakla birlikte buradaki şartları taşıyor, açık cezaevine ayrılma şartlarını taşıyor, geride kalan süre itibarıyla bu şartları taşıyor ama şöyle veya böyle ayrılamamış. Hastadır, yatalaktır, ayrılamaz. Bir de cezaevi değiştirenler, açık cezaevine ayrılmasına çok kısa bir süre kala cezaevi değiştirenler -yanılmıyorsam eğer, şu an değişti mi, bilmiyorum- o cezaevinde bir süre daha kalmak zorundadırlar. Gözlem yapıldıktan sonra ancak açık cezaevine ayrılabilirler öyle bir şart varsa eğer. Bir de onlar geç ayrılabilirler.

Benim burada dikkatimi çeken bir husus şudur, bu konuda da bir açıklama bekliyorum: Uzun süre tutuklu kalmış ise, nitekim epeyce de oluyor bu, tutukluluk süresi uzun süre, karar kesinleşti ama şartla tahliyesine bir yıldan az kaldı, belki altı ay kaldı ama bu hiç açık cezaevine henüz ayrılamadı. Dosyasını incelediğimiz zaman bunun hemen açık cezaevine ayrılma imkânı var. Bakıyoruz, o şartları taşımış. Fakat açık cezaevine ayrılma şartlarını taşıyor ama dışarı çıkmasına da altı ay veya beş ayı kaldı, belki de dört ayı kaldı. Bu takdirde bu kişi bundan istifade edebilecek mi? Eğer şuradaki ikinci fıkrada şartların oluşmasına rağmen açık cezaevine çeşitli sebeplerden dolayı ayrılamamışsa ayrılabilenler arasına bunu dâhil edebiliyorsak -ki bence bir engel yok, dâhil edebiliriz çünkü kendisinde hiçbir kusuru yok, cezası geç kesinleştiğinden belki böyle bir şey olabilir- sorun yok ama edemiyorsak bunları da en azından dâhil edebileceğimiz şekilde düzenlememiz lazım.

BAŞKAN – Yani şu anda “Madde mi değiştirelim?” diyorsunuz.

HAKKI KÖYLÜ (Devamla) – Hayır, “Maddeyi değiştirelim.” demiyorum. Buraya, biraz tutanaklara geçsin diye düşünüyorum ama benim düşünceme göre bu kendi elinde olmayan şartlardan dolayı “Açık cezaevine ayrılmaya hak kazanmış kişiler de bundan istifade edebilir.” hükmü olduğuna göre tutukluların da buraya dâhil olması. Daha doğrusu tutukluların değil, uzun süre tutuklu kalmış olup da bundan dolayı ayrılmasına zaman kalmadığından dolayı ayrılamayan kişileri de buraya dâhil etmeliyiz diye düşünüyorum.

Bunun dışında, maddelerde sırası geldikçe görüşlerimizi açıklayacağız. Bir şey daha vardı ama gerçi o maddeye gelince onu söyleyeceğim “Bu firarla ilgili işlem yapılır mı, yapılmaz mı?” konusunu. Onu şimdi uzatmayalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun Sayın Bakanım.

Anayasa’ya aykırılık sorunu var. Ona tabii İç Tüzük’ümüzün ilgili maddesi...

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkanım, Hakkı Bey bir miktar ona girdi aasında, “Ceza Kanunu’nun 50’nci maddesinin son fıkrasında da benzer bir uygulama var.” dendi.

Şimdi, bir kere denetimli serbestlik tedbiri olarak zorunlu çalıştırma uygulaması isteğe bağlı burada. İlgili hükümlü böyle bir teklif kendisine yapıldığında, böyle bir alternatif infaz yöntemi önerildiğinde bunu kabul etmek zorunda değil, bir.

İki, bu çalıştırma en az iki saat, en fazla dört saati geçmeyecek günlük, böyle bir uygulaması var.

Onun dışında, bu bir alternatif ceza infaz yöntemi. Biz insanları hür olarak dışarıda bir işte zorla çalıştırma pozisyonunda değiliz. Cezanın alternatif infaz yöntemlerinden bir tanesi olarak öngörülmüştür ve ilgilinin rızasına bağlıdır. Rızası yoksa zaten yani zorunlu bir çalıştırılma öngörülüyor. O kişinin dosyası, özlük durumu, toplumdaki konumu, işlemiş olduğu suçun mahiyeti, yaşadığı sosyal çevreye bakılarak bu alternatif yöntemlerden bir tanesi ya da birden çoğu tespit edilebilecektir. O açıdan, sayın milletvekillerimizin Anayasa’ya aykırılık iddialarının burada gerçekleşmediği kanaatindeyiz.

Gene değerli milletvekillerimizin dile getirmiş olduğu konulardan bir kısmına, not alabildiklerime değinmek istiyorum. Angaryayla ilgili bölümü izah etmeye çalıştım. Kadro meselesi. Değerli arkadaşlar, denetimli serbestlik şube müdürlüklerimizde yapılmakta olan görevde geçmiş yıllarda 40-50 bin civarında tutuklu, hükümlü takip edilmekteydi sistemde, şimdi bu rakam aynı anda 100 binin üzerine çıkmış durumda ve arada sadece 60 personel sayısı artmış. 1.330’den 1.390 falan olmuş. Dolayısıyla biz bu yasayı getirmesek bile, şu anda cezaevlerinden yeni tahliyelere yol açacak bu düzenleme gelmemiş olsa bile denetimli serbestlik şube müdürlüklerini bizim güçlendirmemiz gerekiyor. Alt komisyonda devam etmekte olan görüşmelerde de göreceğimiz gibi biz adli kontrol süresinin üç yıldan beş yıla çıkartılmasını öngördük. Komisyonumuz, Genel Kurulumuz nasıl takdir edecek, bilmiyorum. Ama o adli kontrol süresinin yükseltilmesiyle beraber, adli kontrolle beraber salıverilecek tutukluların miktarı da artacağından adli kontrolün etkin biçimde uygulandığını gören hâkimlerimizin adli kontrol yöntemini daha çok kullanacaklarını da düşünüyoruz. Şu anda belki hâkimler bir miktar tereddüt yaşıyorlar. Adli kontrolle bunları saldıgımızda “Yeterli ölçüde bunlar denetlenemeyebilir.” endişesiyle de bu tedbire az müracaat edildiğini düşünüyoruz.

O açıdan, şu anda 133 merkezde kurulu bulunan denetimli serbestlik şube müdürlüklerimizin güçlendirilmesi ki bunlar belli kadrolarda çalışan psikolog, sosyolog, sosyal çalışmacı ve denetim elemanlarından oluşan teknik ekip, bunlar güçlendikçe alternatif ceza infaz yöntemleri ve tutuksuz yargılama seçenekleri daha da artacaktır, bu şikâyetler daha da aza inecektir. Bizim bu kurumu güçlendirmemiz gerekiyor zorunlu olarak.

Ayrıca, buralarda yeni personel istihdamında da genel devlet personel yasalarındaki merkezî sınav sistemleri vesairelere tabi olarak personel istihdamı sağlanmaktadır. Onu da ayrıca belirtme ihtiyacı duyuyorum.

Denetimli serbestliğe infaz hâkimi karar verirken denetimli serbestliğin ne şekilde icra edileceğine dönük tedbiri denetimli serbestlik şubelerinin yapmış olması eleştirildi. “Bunu da infaz hâkimi yapsın.” diyor. Şu açıdan biz bu tedbiri denetimli serbestlik uyguladığımız diyoruz. Denetimli serbestlik kararını veren hâkim ile cezanın infaz edileceği yer farklı olabilir. Ankara denetimli serbestlik karar verdi, Kırıkkale’de infaz ediyor olabilir ikamet itibarıyla ya da denetimli serbestlik süresi içerisinde tedbirlerin sıkça değiştirilme ihtiyacı da doğabilir. Bu her kişinin konumuna, kapasitesine, denetimli serbestlik noktasında kendisine önerilen seçeneğe uyumuna bağlı olarak esnek bir şekilde uygulanması gereken bir tedbirdir. Kaldı ki burada çok ağır tedbirler zaten önerilmiyor. Bildiğiniz gibi denetimli serbestlik tedbirleri içerisinde en az iki saat, en fazla dört saat çalışma yöntemleri var bunun içerisinde. Belli bir yerden ayrılmama seçeneği var. Konutundan ayrılmama öngörülebilir ya da birtakım sosyalleştirici programlara, seminerlere, eğitsel programlara katılma seçenekleri var. Dolayısıyla bu tür seçenekler arasında iki ay bir yerde çalışma tedbiri uygulandı, yeterli netice alınamadığı düşünülüyorsa eğitsel bir programa alınabilmeli ya da bir yerde ikamet etme zarureti tabi tutulabilmeli gibi. AB üyesi ülkelerde bu infaz yönteminin denetimli serbestlikle adli kontrole ilgili Avrupa’daki iyi uygulama örneklerine baktığımızda bu denetimli serbestlik müdürlüklerinin uzmanlar marifetiyle yapmış olduğu bir tasarruf olduğu için oradaki uygulamalar da benzer. O açıdan, bizim getirdiğimiz öneride şube müdürlüklerindeki psikolog, sosyolog, sosyal çalışmacı gibi uzmanların önerisiyle zaten bu tedbir şekline karar verileceği için hâkimin önüne gidecek dosyada hâkim hükümlünün sosyal yaşamını, içerisinde bulunduğu koşulları bilmekte, denetimli serbestlik uzmanları kadar maharet gösteremeyebilecektir. Çünkü çok sayıda dosya var ama denetimli serbestlikte belli hükümlülerle sorumlu uzmanlar olduğu için onların gözlemleri önemli. Zaten hâkim de karar verecek olsa o uzmanların tespitine göre karar verecektir. İnfaz hâkimine ayrıca ikinci bir iş yüklemenin çok da doğru olmadığı düşüncesiyle bu düzenleme bu tarzıyla getirilmiştir. Takdir Komisyonumuzun.

BAŞKAN – Kaldı ki şikâyet hakkı var.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Kaldı ki kendisine önerilen seçenekleri kabul etmeyebilir, infaz hâkimine itiraz edip “Bana çalışmayla ilgili bir seçenek öngörüldü, oysa benim eğitsel programlara gönderilmem daha uygundur.” diye itiraz edebilir. Dolayısıyla zaten infaz hâkiminin her aşaması, infaz hâkiminin denetimi ve kontrolü altındadır.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ama o kanunda gözüküyor Sayın Bakan.

BAŞKAN – Var, var.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Var, denetimli serbestliği düzenleyen genel hükümlerimizde o seçenekler var.

Bu çalışmanın kısmi bir af olarak niteleneceğine dönük birtakım tespitler oldu.

Değerli arkadaşlar, bu bir alternatif infaz yöntemi. Afta sonuçlar ortadan kalkıyor ve gerisin geriye döndürülemiyor. Burada ilgili kişi belli şartlarla öngörülen alternatif tedbirlerle topluma salıveriliyor. Şartlar değiştiğinde, tedbirlere uymadığında, kuralları ihlal ettiğinde gerisin geriye döner. Afta böyle bir şey söz konusu değil. Burada rızai dönüş de söz konusu. Afta da rızai bir dönüş söz konusu değil. Birçok açıdan afla karşılaştırılmasının mümkün olmadığı düşüncesindeyim.

Bir de Değerli Vekilimiz bir şey ifade etti: “Denetimli serbestliğe tabi tutulduğu süreçte farklı bir soruşturması sonuçlanır da şu kadar ceza aldığı belli olursa bunun tekrar cezaevine gönderilmesi hususunu şartların içine koyalım.” diye bir şey önerdi denetimli serbestlikle tahliye şartının içine. Oysa, değerli arkadaşlar, zaten bilinen bir soruşturması varsa açığa alınamıyor kişi. Kurumun haberinin olmadığı soruşturmalar için, arızı bir konudur bu, istisnai olarak oraya konulmuştur, kural olarak başka bir soruşturması varsa zaten, devam eden yargılaması açığa ayrılmıyor.

Bir diğer konu, rızasıyla geri dönmek istediği takdirde, niçin kapalı cezaevine gönderiyoruz? Ha, dönüşler, kural olarak kapalıya geliyor ama kapalıya geldiğinde bakılacak, açığa gitme şartı varsa derhâl açığa gönderilecek zaten. Orada bir problem söz konusu değil.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Bir yorum meselesi olabilir Sayın Bakan.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Yok, şöyle: Kapalıya geldiğinde kapalıdan açığa gönderilmesi idari bir tasarruftur. Eğer açığa gitmesini engelleyen bir fiille gelmediyse, açığa gitmesini engelleyecek bir hâl ile gelmediyse onun kurum idari gözlem kurulu raporuyla açığa gönderilmesi mümkündür, zaten uygulama da o şekilde işleyecektir.

Arz ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Bakanımız açıklamalarında ücretsiz çalıştırmanın isteğe bağlı olduğunu ifade etti. Ancak buradaki talep şartı bu tedbirlerden herhangi birini seçme hakkına yönelik değil, denetimli serbestlikten yararlanmak istediğine yönelik talep konusunda seçme hakkı veriyor. Yani dolayısıyla hükümlü bu kanuna baktığımızda “Ben a, b, c, d şıklarında seçenek olarak sunulan denetimli serbestlik yöntemlerinden birini seçiyorum.” Diyemiyor, “Ben denetimli serbestlikten yararlanmak istiyorum.” diyor. Dolayısıyla bu tedbirlerden hangisinin uygulanacağına denetimli serbestlik müdürlüğünce karar veriliyor. Dolayısıyla burada kişinin kendi iradesi ve isteğiyle ücretsiz çalıştırıldığını söyleyebilmek bu düzenleme karşısında olanaklı değil.

Yani dolayısıyla burada ben tekrar Anayasa’nın 18’inci maddesi kapsamındaki çekincemi ifade ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan...

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Bir şey eksik kaldı, müsaade ederseniz.

Sayın Köktürk'ün söylediği şey belki düz mantıkla bakıldığında öyle gibi algılanabilir ama burada bir doktora gidiyoruz, bize ilaç yazıyor, reçete yazıyor. Reçete yazarken doktor kendi uzmanlık alanına göre, birikimine ve hastaya yönelik teşhisine dönük ilaçlar yazıyor. İlaçları orada tespit etme, tercih etme şansımız yok. Burada da hükümlünün pozisyonuna uygun bir tedbiri uzmanların belirlemesinde bir yanlışlık olmadığı kanaatindeyim. Kaldı ki denetimli serbestlik tedbiri olarak iki ila dört saat arasında bir çalışma öngördü. Bunu çalışmak zorunda değil. “Ben oynamıyorum.” deme hakkı var orada ilgilinin. “Oynamıyorum.” dediği zaman cezaevine dönmek istediğini belirtecek ya da...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ya, bu zor durumdan yararlanma olmuyor mu Sayın Bakan?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Değil. Şöyle: Bir tedbir öngörüldü. Bu tedbir uygulanır iken kişi geldi, dedi ki denetimli serbestlik şubeye: “Ben falanca yerde iş buldum. Dolayısıyla benim bu tedbirimi değiştirin.” Onun için bu esnek uygulamayı koymayı arzu ediyoruz ve derhâl o kişi iş bulmuşsa kendisiyle ilgili tedbirler o işte çalışmasını engellemeyecek şekilde değiştirilebilecektir. Gene buna uzmanlar karar verecektir.

Bir de Sayın Köylü'nün dile getirdiği bir itiraz vardı, o da: Tutukluluk süresi uzamışsa, hüküm kesinleştikten sonra bu kişinin doğrudan açığa ayrılma süresi de dolmuşsa bu da istifade etsin.” Sayın Köylü, buna doğrusu katılamıyoruz, şu açıdan: Tutukluluk tamamen yargılamayı yapan mahkemenin tasarrufunda olan, hâkimin tasarrufunda olan bir tedbir dönemidir. Bizim öngördüğümüz yapı ise hükümlüler için önerilmiş olan infaz yöntemlerinden bir tanesini alternatif infaz yöntemi olarak düzenlemektir. Yani sistem olarak buraya oturtamıyoruz. O uygulamada birtakım problemlerle karşılaşma riskimizin olduğunu düşünüyoruz. Dolayısıyla bu tasarı içerisinde bahsettiğiniz istisnai de olsa birtakım hususların dâhil edilmesinin teknik olarak doğru olmayacağı kanısındayız.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Sayın Bakanım, ben şunu söylemek istedim: “Tutukluyu dâhil edelim.” demedim zaten, öyle bir şey olmaz, onu ben biliyorum da. Şimdi, tutukluluk süresi... Altı yıl ceza almış –bir örnekle izah edeyim- üç buçuk yıl tutuklu kalmış, üç yıl sekiz ay tutuklu kalmış. Bu dört yıl sonra cezaevinden çıkacak. Üç yıl sekiz ay sonra hüküm kesinleşti, geriye dört ay kaldı şartla tahliyesine, artık hükümlü bu. Ama bunu açık cezaevine ayrılmak için... İşte, açık cezaevine ayrılacak, açık cezaevinde altı ay kalacak, ondan sonra bundan istifade edecek gibi şeyleri düşünme imkânımız yok çünkü zaten dört ay sonra çıkacak. Eğer bu süre içerisinde açığa ayrılma şartlarını o anda muhafaza ediyorsa, geriye de bu kadar az cezası kalmışsa bundan istifade edebilmesi

uygun olur diye düşündüm. Aslında, burada ayrılma şartları olmasına karşı iradesi dışında ayrılamayan kişi tabirinin içine bunlar girer diye düşünüyorum ben.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Bu bölüm tutuklular için değil, hükümlüler için düzenlenmiş aslında.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Benim dediğim de hükümlü zaten.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Görüşmeleri gelinceye kadar gene tezekkür edelim, düşünelim, bir çıkış bulabilirsek yine de değerlendirmeye çalışalım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzun 2 değerli üyesi görüşmekte olduğumuz tasarının dört noktadan Anayasa'ya aykırı olduğu itirazını ortaya koydu. Bu sâri itiraz karşısında Komisyonumuz, hem Anayasa'nın 11'inci maddesinde kendisine yüklenen hem de İç Tüzük'ümüzün 38'inci maddesinde bize yükümlülük olarak öngörülen Anayasa'ya aykırılık itirazını değerlendirmek lazımdır. Şahsen değerlendirmeler de kısmen oldu. Bir Anayasa ekolüne mensup başkanınız olarak kısaca görüşlerimi ifade edeyim, maddelere geçelim. Bunlar Anayasa Mahkemesine de götürülebilir, yeni bir alan olabilir.

Birinci itiraz, angarya yasağı uygulama alanı olsa bile ücretsiz çalıştırmanın Anayasa'nın 18'inci, söylenmedi ama 49'uncu ve 55'inci maddelerine aykırı olacağı ifade edildi. Doğrudur. Eğer bir kişi iradi olarak "Çalışmayı istiyorum." dese dahi ücret kişiliğe bağlı kamu düzeniyle ilgili temel bir hak olduğu için Anayasa'mızın 12'nci maddesine, Medeni Kanun'un 23'üncü maddesine göre feragat mümkün değildir ama bizim Anayasa'nın 18'inci maddesi, 49 ve 55'inci maddesi birlikte yorumlanarak zorunlu angarya yasağı uygulamasının var olduğu hâllerde bir ceza türü olarak ücretsiz çalıştırma yönteminin benimsenebileceği yönünde. Benim görüşüm bu. Arkadaşlarımızın görüşü farklı olabilir. Bu noktada Anayasa'ya aykırılık görmüyorum.

Ali Rıza Bey 1'inci maddenin altıncı bendinin geçmişe etkili hüküm niteliğinde olduğunu, Anayasa'mızın geriye yürürlük yasağını da düzenleyen 38'inci maddeyi. Sanıyorum, Ali Rıza Bey, birinci fıkra olması lazım herhalde. Bu gerçekten yürürlükten sonra meydana gelen fiillerle ilgili olacağı için bu yasanın yürürlükten sonrası için tahaddüs edecek, meydana gelecek olaylarla ilgili olduğu için, geçmişe yürürlük yasağı yok ama geçmişteki olaylara böyle bir hükmü tertip ederseniz geriye yürümesi, infaz önlemleri dahi olsa Anayasa'nın 38'inci maddesine göre geriye yürümesi mümkün değil. Maddenin uygulama sırasında bundan sonraki olaylar için uygulaması zannediyorum galip gelir çünkü bütün hâkimleri Anayasa'nın 38'inci maddesinin yatay etkisini, doğrudan etkisini bilirler.

Sonra, gözleme, izleme işleyişinin usul ve esaslarının yönetmelikle düzenlenmesinin Anayasa'ya aykırı olduğu, bir delegasyon olduğu Anayasa'nın 7'nci maddesine aykırılık olduğu

ortaya kondu. Bizim Anayasa'mızın 13'üncü maddesine göre özgürlükler ancak yasayla sınırlanabilir, kullanımı yasayla belirlenebilir. Belirleniyor zaten, elektronik izleme ve gözleme bir normla düzenleniyor bu. Alt uygulamaları yönetmeliğe bağlı olacak. Onun için, Anayasa'ya aykırılık görülmemektedir.

"Af niteliğindedir." itirazı ortaya kondu. Bizim Anayasa'mızda af tanımlanmayan kavramlardandır. Yani belirsiz ortak nitelikli kavramlardandır. Anayasa Mahkemesinin içtihatlarıyla bu ortaya konuyor. 2 veya 3 tane bu alanda doktora tezi var. Sanıyorum, Profesör Selahattin Keyman Hoca'nın ilk Türkiye'de Türk hukukunda afla ilgili ilk doktora tezi odur ama salıverilme, meşruten tahliye ve diğerlerini afla mukayese eden doktora tezleri var. Bu niteliği itibarıyla tamamen ceza ve infaz türleriyle ilgili bir yorumdur ve özgürleştirici kavramları da onun çıkarılmasını, görüşülmesini zorlaştıracak yöntemlere tabi tutmamak lazım. Benim zatî kanaatim affın bu kadar bir şümulü, bu kadar bir kapsamı içermediği yönündedir.

Arz ediyorum.

Sayın Bakanım, ben maddelere geçmeyi oylayacağım.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Ama burayı tasdik edip kuvvetlendirecek, destekleyecek ve tutanağa geçmesi...

BAŞKAN – Benim beyanlarım kuvvetlidir Başkanım yani teyide ihtiyacı yoktur ama buyurun.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Öyle bir iddiam olamaz. Ahmet İyimaya'nın açıklamasını destekleyici mahiyette bir söz söyleyemem.

BAŞKAN – Estağfurullah.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Yalnız mevzuatta şu anda var olan bir maddeyi Komisyonun bilgisine sunmak istiyorum.

Ceza İnfaz Yasası'mızda 105'inci maddemiz var. Bu maddenin başlığı "Kamuya yararlı bir işte çalıştırma." Burada Türk Ceza Yasası'nın 50'nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan "Kısa süreli hapis cezasının yaptırım seçeneklerinden kamuya yararlı bir işte çalıştırma hükümlünün ücretsiz olarak bir kamu kurumunun veya kamu yararına hizmet eden bir özel kuruluşun belirli hizmetlerinde çalıştırılmasıdır." tanımı yapılmıştır. Alt fıkralarında da bunun detayları vardır. Daha önce mevzuatımızda olan ve uygulanan bir usuldür.

BAŞKAN – Arkadaşlarımla paylaşmak istiyorum: Arkadaşlar, kanunların kanunlara uygunluğu diye bizde bir normatif dize yok. Kanunlar Anayasa'ya aykırı olur veya uygun olur. Bizim referans normumuz Anayasa. Eğer Anayasa'ya aykırılık varsa o hüküm dahi...

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkan, ama...

BAŞKAN – Arz edeyim Bakanım, o değil, cevap anlamında demiyorum, başka bir şey.

Yine Hakkı Bey'i eleştirme anlamında demiyorum, Sevgili Başkan Vekilimi. Bu ceza reformu 2005 yılında yapılırken diğer hususi ceza hükümlerinin cezanın genel hükümlerine aykırı olamayacağı yönünde bir hüküm konmuş.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Hayır, öyle değil.

BAŞKAN – Neyse, onu tartışırız.

Mesele şu: Kanunlar kanunlara aykırı olabilir, aykırılık varsa iki normun çatışması hâlinde hangi usul uygulanacaksa odur. Zımni ilga olabilir, sâri ilga olabilir. Fakat Bakanım destekliyor, tabii durum destekliyor.

Ama kanunun Anayasa'ya aykırılığı teoremi içerisinde...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ben bir tek cümle söyleyeceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, ben yanlış anlamaya mahal vermemek için bir tek cümle söylemek istiyorum. Bizim buradaki eleştirilerimiz bu yasanın daha mükemmelleşmesi için. Biz yoksa denetimli serbestlik yasasını Cumhuriyet Halk Partisi olarak destekliyoruz, hak ve özgürlüklerin genişletilmesinden yanayız. Hatta, haksız tutuklulukların, uzun süren tutuklulukların da bu yasayla daha da genişletilerek önlenmesinden yanayız. Sadece ve sadece bu eleştirilerimiz ve önerilerimiz yasanın daha mükemmel çıkması için Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak... Bu nedenle bunun açıkça zapta geçmesini de istiyoruz.

BAŞKAN – Tamam, teşekkürler.

Ali Rıza'cığım, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi, Sayın Başkanım, 105'inci maddenin altıncı fıkrasına göre denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmesi gerekip de süre bitiminden itibaren iki gün geçtiği hâlde başvurmayan veya kapalı ceza infaz kurumuna iade kararı verilmesine rağmen iki gün içinde en yakın infaz savcısına teslim olan hükümlü hakkında hükümlü veya tutuklunun kaçması suçuyla etkin pişmanlığı düzenleyen TCK'nın 292 ve 293'üncü maddeleri uygulanacak. Bu hükmün Anayasa'nın 38'inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı olduğunu düşünüyorum ben. Neden? Çünkü tutukevinden veya ceza infaz kurumundan ya da gözetim altında bulunduğu görevlinin elinden kaçması söz konusu değildir burada. Suçta ve cezada kanunilik prensibi uyarınca TCK'nın 292 ve 293'ün burada uygulanması mümkün değildir. Benim söylediğim bu. Bu konuda yükümlülüğü yerine getirmeyen yani hükümlünün yükümlülüğünü yerine getirmeme hâli söz konusu yani kaçma hâli yok. Dolayısıyla burada bir suç tanımlamasının yapılmasının daha doğru olacağını düşünüyorum, bu bir.

İki, tabii Sayın Bakanım açıkladı, siz de söylediniz, zorla çalıştırma yasağıyla ilgili Anayasa'da bir aykırı hüküm sayılamaz ama ücretsiz çalıştırmanın Anayasa'ya aykırılığı burada dile getirildi. Şimdi, burada zorla çalıştırma yasağına istisna getiriyor Anayasa ama ücretsiz zorla

alıştırma yasağı için bir istisna yok. Dolayısıyla bunu kişinin kendi iradesiyle seçme hâli de söz konusu değil, Sayın Bakanın anlattığı gibi bir durum söz konusu değil. Bir tedbir uygulanacak yani kendisi hakkında ücretsiz alıştırma yasağını kendi iradesi olmaksızın birisi öngörecek. Yani ya kırk satır ya kırk katır uygulamasıyla karşı karşıya gelecek adam. Bu yasağın getiriliş amacına da aykırıdır o. Yani adam seçmek zorunda, kabullenmek zorunda.

Bunun doğru olmadığını düşünüyöruz ve buradaki bu iki noktada özellikle Anayasa'ya aykırılık iddiamda ısrar ediyörum ben.

BAşKAN – şimdi Sayın Bakanım, Ali Rıza Bey'in gerekçesi farklı tabii, bu açıklığı yapmamıştı. “Geçmişteki eylemle ilgili değil, şu andaki 293 ve diğer maddelerde düzenlenen suç tipiyle bu bentte düzenlenen eylem birbirine uymuyor.” diyor. Maddesi geldiğinde konuşalım Bakanım.

ADALET BAKANİ SADULLAH ERĐİN (Hatay) – Olur.

BAşKAN – Ben maddelere geçilmesini yüksek oylarınıza sunuyörum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelere geçilmiştir.

Saat 14.30' a kadar ara veriyörum.

Kapanma Saati: 12.34

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.33

BAŞKAN : Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ : Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ : Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP : Harun TÜFEKÇİ (Konya)

(Oturum, Başkan Vekili Hakkı Köylü tarafından açıldı)

_____0_____

BAŞKAN – Toplantımıza kaldığımız yerden, 1'inci maddenin görüşmeleriyle devam ediyoruz.

Sayın Adalet Bakanımızın bir mazereti çıktı, şehitlerden bir tanesi Hataylıymış, herhâlde onun cenazesine katılmak üzere ayrıldı. Sayın Genel Müdürümüz devam edecek.

Sayın Komisyon Başkanımız da Anayasa Uzlaşma Komisyonundaki çalışmasına katılmak üzere ayrıldı. Dolayısıyla, artık bugünü beraber yürüteceğiz.

1'inci maddeyi okutuyorum:

CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUN İLE DENETİMLİ SERBESTLİK VE YARDIM MERKEZLERİ İLE KORUMA KURULLARI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

TASARISI

MADDE 1- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 105 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 105/A maddesi eklenmiştir.

"Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı

MADDE 105/A- (1) Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla;

a) Açık ceza infaz kurumunda cezasının son altı ayını kesintisiz olarak geçiren,

b) Çocuk eğitimevinde toplam cezasının beşte birini tamamlayan,

koşullu salıverilmesine bir yıl ve daha az süre kalan iyi hâli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hükümlü hakkında hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, infaz hâkimi tarafından karar verilebilir.

(2) Açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartları oluşmasına karşın, iradesi dışındaki bir nedenle açık ceza infaz kurumuna aynlamayan veya bu nedenle kapalı ceza infaz kurumuna geri gönderilen iyi hâli hükümlüler, açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartlarının oluşmasından itibaren en az altı aylık sürenin geçmiş olması durumunda, diğer şartları da taşımaları halinde, birinci fıkrada düzenlenen infaz usulünden yararlanabilirler.

(3) Denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezasının infazına karar verilen hükümlünün, koşullu salıverilme tarihine kadar;

- a) Kamuya yararlı bir işte ücretsiz olarak çalıştırılması,
- b) Bir konut veya bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulması,
- c) Belirlenen yer veya bölgelere gitmemesi,
- d) Belirlenen programlara katılması,

yükümlülüklerinden bir veya birden fazlasına tabi tutulmasına, denetimli serbestlik müdürlüğünce karar verilir. Hükümlünün risk ve ihtiyaçları dikkate alınarak yükümlülükleri değiştirilebilir.

(4) Hükümlünün;

a) Ceza infaz kurumundan ayrıldıktan sonra, talebinde belirttiği denetimli serbestlik müdürlüğüne üç gün içinde müracaat etmemesi,

b) Hakkında belirlenen yükümlülüklerle, denetimli serbestlik müdürlüğünün hazırladığı denetim ve iyileştirme programına, denetimli serbestlik görevlilerinin bu kapsamdaki uyan ve önerileriyle hakkında hazırlanan denetim planına uymamakta ısrar etmesi,

c) Ceza infaz kurumuna geri dönmek istemesi,

hâlinde, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine, koşullu salıverilme tarihine kadar olan cezasının infazı için kapalı ceza infaz kurumuna gönderilmesine, infaz hâkimi tarafından karar verilir.

(5) Hükümlü hakkında;

a) İşlediği iddia olunan başka bir suçtan dolayı 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinde sayılan nedenlerle tutuklama kararı verilmesi,

b) Denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaya başlanmasından önce işlediği iddia olunan ve cezasının üst sınırı yedi yıldan az olmayan bir suçtan dolayı soruşturma veya kovuşturmaya devam edilmesi,

c) Denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaya başlandıktan sonra işlediği iddia olunan ve cezasının alt sınırı bir yıl veya daha fazla olan kasıtlı bir suçtan dolayı soruşturma veya kovuşturma başlatılması,

hâlinde, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine, infaz hâkimi tarafından, hükümlünün kapalı ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilir. Hükümlü hakkında soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığı veya kovuşturma sonucunda beraat, ceza verilmesine yer

olmadığı, davanın reddi veya düşme karar verilmesi hâlinde, hükümlünün cezasının infazına denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak devam olunmasına infaz hâkimi tarafından karar verilir.

(6) Denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmesi gereken sürenin bitiminden itibaren iki gün geçmiş olmasına karşın müracaat etmeyenler ile kapalı ceza infaz kurumuna iade kararı verilmesine rağmen iki gün içinde en yakın Cumhuriyet başsavcılığına teslim olmayan hükümlüler hakkında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 292 nci ve 293 üncü maddelerinde yazılı hükümler uygulanır.

(7) Yükümlülüklerin gereklerine ve denetim planına uygun davranan hükümlünün koşullu salıverilmesi hakkında denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından hazırlanan gerekçeli rapor, 107 nci ve 108 inci maddeler uyanca işlem yapılmak üzere ilgili mahkemeye gönderilir.

(8) Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezaların infazına ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir."

BAŞKAN – Evet, esasında zaten tasarının geneli üzerinde yaptığımız görüşmelerin tamamı neredeyse bu maddeyle ilgiliydi.

Başka söz almak isteyen arkadaşlara da söz verelim.

Buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Bir iki noktada soru yöneltmek istiyorum Sayın Başkanım.

Siz de gayet güzel açıkladınız, bu denetimli serbestlik tedbirinden yararlanacak hükümlü veyahut da suç tasnifi itibarıyla terör suçları bu kapsam içerisinde değil dediniz.

Onun dışında herhangi bir tasnifimiz var mı? Yani yüz kızartıcı suçtan hüküm giyenler vesaire... O konuda aydınlatırsanız memnun olurum. Bir de...

BAŞKAN – Tasnif şöyle: Açık cezaevine ayrıldığında o tasnif yapılıyor, açık cezaevine bahsettiğimiz gibi hırsızlık, gasp, uyuşturucu gibi suçlardan yatanlar tahliyelerine bir yıl kala açığa ayrılabilirler. Bu, şu demektir: Bir yıl kala ayrıldı, açık cezaevinde de altı ay yattı, ondan sonra geriye altı ay süresi kalıyor, o kadar istifade edebilir. Terör suçlarından yatanlar prensip olarak ayrılmıyor ancak etkin pişmanlıktan yararlanan son iki yılı kala ayrılabilir, o da yine iki yıldan sonraki kısmı için açık cezaevinde belirtilen süre kadar yatacak, ondan sonra istifade edebilecek. Diğerleri de genel hükümlere tabi.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Peki.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Cevaplandırabilirim.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Yok, aydınlandım ben, yani ilave bir şey yoksa tamam.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Buyurun Ali İhsan Bey.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, biz geneli üzerinde de ifade ettiğimiz üzere, bu 3'üncü bentte yazılan “yükümlülüklerinden -yani tedbirlerden- bir veya birden fazlasına tabi tutulmasına denetimli serbestlik müdürlüğünce karar verilir.” ifadesinin doğru olmadığını düşünüyoruz. “Denetimli serbestlik müdürlüğünün önerisi üzerine infaz hâkimince karar verilir.” şeklinde düzeltilmesinin yargılama faaliyeti de göz önünde bulundurulduğunda daha doğru olduğunu düşünüyoruz. Bu şekildeki değişiklik uygundur diye bir önerimiz var.

BAŞKAN – Arkadaşlarımız bunun gerekçesini açıklasınlar, yani bizi ikna etsinler bu konuda. Yüksel Bey, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; herkesi saygıyla selamlıyorum öncelikle.

Esas itibarıyla bu çalışmayı yaparken biz de bu konuyu çok tartıştık. Ancak hem esnekliği sağlamak, daha kolay karar verebilmek, hâkimlerin iş yükünü artırmamak, daha uzman kişilerin karar vermesi gibi gerekçelerle böyle olmasının uygun olacağını düşündük. Şöyle ki; hâkimin önüne geldiğinde o kişinin sosyopsikolojik durumunu çok değerlendirmiyor, bir vakıa gibi, önünde herhangi birisi olarak değerlendiriyor. Hâlbuki, denetimli serbestlikteki uzman kişiler o kişiyi farklı testlere bile tabi tutabiliyorlar. Farklı uzmanlıkları olan insanlar bu değerlendirmeyi yapıyorlar. Burada hukuki güvence açısından zannediyorum, asıl endişe var. Burada da zaten kişinin hem kabul etmeme hem hâkime itiraz edebilme hakkı var. Dolayısıyla, bu endişeyi de giderir diye düşünüyoruz ama takdir Komisyonun tabii ki.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yani nasıl olsa rapor verecek, denetimli serbestlik müdürlüğünün de görüşü alınıyor...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – İşte bunlar hep zaman kaybına neden olabilir.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bilemiyorum, çok...

BAŞKAN – Demin ben de bir şeye, Türkiye'deki uygulamalara baktım, maalesef, Bakanlıktaki arkadaşlarımız bunu söylemiyor, onlar pek söyleyemiyorlar da ben söyleyeyim: Birçok hâkimimiz bu konuda işi gayriciddi yapıyor desek doğru. Neden? Kendisine göre klasikleşmiş usuller var, onların dışına çıkmıyor, yani şahıslara indirgemiyor bunu, kişilere indirgemiyor. Klasik olarak yazmış belki de matbu demeyim de artık o kadar da ileri gitmeyelim ama elli tane, yüz tane yazmış buraya gelene bir tane imzalayıp gönderiyor şundan olsun diye ve uygulama imkânı olmayan gördüğümüz bazı şeyler var, hakikaten hiç uygulama imkânı yok, uygulanmasının da denetim imkânı hiç yok. Diyor ki evde sigara içmeme yasağı; bunun uygulanması veya denetim imkânı yok. Daha çok

garip şeyler de var, onları bir ara, size birer suret, arkadaşlar versin onu. O yüzden denetimli serbestlik biriminin takdir etmesi, ama vatandaş buna itibar etmiyorsa, hoşuna gitmiyorsa zaten değiştiriyor; buna rağmen, beğenmezse o zaman hâkime gidip itiraz suretiyle onun değiştirilmesini isteyebiliyor. Orada bir engel olmadığını düşünüyorum ben de.

İSMAİL KAŞDEMİR (Çanakkale) – Sayın Başkanım, burada az önce Murat Bey’in dediği düzenlemeden faydalanmayacak olanlarla ilgili bir düzenleme var, onu arz edebilirim kayıtlara geçmesi için kimler faydalanabilecek diye.

BAŞKAN – Şimdi, Ali Rıza Bey’e söz vereyim, sonra siz onu izah edin.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkanım, uygulanacak tedbirlerle ilgili hâkimin karar vermemesi hâlini siz anlattınız ama bu kabul edilebilir bir şey değil, gerekçesi doğru değil bunların. Yani şimdi burada bir de tedbirler uygulanacak. Bu tedbirleri, yani hâkim yerine şu veya bu gerekçe gösterilerek başka birisinin yani yargı yetkisini kullanmaya yetkisi olmayan birisinin karar vermesi doğru değil. Burada aslında bir tedbir, yani bir nevi başka bir ceza uygulanıyor; ceza bu sonunda ama buna hangi cezanın uygulanacağına hâkimin karar vermesi lazım. Yani yargı yetkisini kullanmaya sahip olmayan bir kişinin bunu uygulaması doğru değildir; bu bir.

İkincisi: Şimdi birisine de o müdür “Haydi sen sokakta gez.” der. İstek mistek yok burada, yani hangi tedbirin uygulanacağına müdür karar verecek. Yandaş birisi vardır veya akrabası veya bilmem ne, ona “Sen gez.” der, öbür adama başka bir tedbir uygular. Yani bu suistimale açıktır bu şekliyle. O nedenle, yani o uzmanlar neyse, pedagog, sosyolog falan zaten onlar önerecekse onun da, müdürün de görüşü alınarak, bence infaz hâkimliği karar vermeli; yani denetimli serbestlik müdürünün önerisi üzerine infaz hâkimliği karar vermeli.

Onun dışında, hâkimler tabii ki ciddi durmuyorlar. Hâkimler hangi konuda ciddi duruyor ki zaten burada ciddi durmuyor. O zaman hepsini alacak hâlimiz yok. Dolayısıyla, ben, burada infaz müdürünün görüşü alınarak hâkim karar versin diye yapmamız gerektiğini düşünüyorum. Bu, bir.

İki: Bu (b) fıkrasında “...bir yıl ve daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin...” ifadesi var. Bir yıl veya daha az olması lazım bunun.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – O redaksiyonla düzeltilemez mi?

BAŞKAN – Tabii onu düzeltiriz.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Devamlı) – Bu böyle geçerse “...bir yıl ve daha az süre kalan...”

BAŞKAN – Yanlışlığa işaret edilmesi bence kâfidir, düzeltilebilir, “veya” yapalım onu. Olur, redaksiyonla düzeltiriz onu.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Devamlı) – Şimdi, bakın, demin söyledim, “Maddede konuşalım.” dediniz, maddeye gelmişiz zaten. Şimdi, buradaki koruma tedbirleri sayılmış, şunlar şunlar şunlar olacak diye, o koruma tedbirlerini isteme hükümlünün yetkisinde değil. Tasarıya göre “Kamuya

yararlı bir işte ücretsiz olarak çalıştırılması, bir konut veya bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulması, belirlenen yer veya bölgelere gitmemesi, belirlenen programlara katılması ... İlgili denetimli serbestlik müdürlüğünce karar verilir.” Yani değiştirilmesinin şeyi... Burada bir isteğe bağlılık söz konusu değil, yani isteğe bağlı olmayıp burada salıverilme, şartlı salıverilme tarihinden önce dışarı çıkmak isteyen hükümlü için bu uygulanacak. Dolayısıyla, yine ısrar ediyorum, Anayasa’nın zorla çalıştırma yasağının istisnasına baktığımızda burada ücretsiz çalıştırma yok, ister iki saat, ister dört saat. Yani onu şeyde de söyledim, “Madde üzerinde konuşalım.” dediğiniz için söylüyorum. Burada zorla ücretsiz çalıştırma yasağı Anayasa’da öngörülmemiştir. Dolayısıyla, burada Anayasa’ya açık aykırılık vardır. Yani bu Ceza Muhakemesi Kanunu’ndaki genel hükümlerle falan açıklanacak bir durum değildir, isterse bir saat çalışsın veya otuz dakika çalışsın önemli değil, yani bu gözle bakamayız.

Şimdi 6’ncı madde şu, okuyalım: “Denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmesi gereken sürenin bitiminden itibaren iki gün geçmiş olmasına karşın müracaat etmeyenler ile kapalı ceza infaz kurumuna iade kararı verilmesine rağmen, iki gün içinde en yakın Cumhuriyet başsavcılığına teslim olmayan hükümlüler hakkında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 292’nci ve 293’üncü maddelerinde yazılı hükümler uygulanır.” Şimdi burada bu hükmün Anayasa’nın 38’inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı olduğunu ben söylemişim. Sayın Komisyon Başkanım açıklamıştı ama benim söylediklerimi yanlış anlamıştı, ondan sonra da düzeltti, bunu şey yapalım dedi. Şimdi, burada tutukevinden veya ceza infaz kurumundan ya da gözetim altında bulunduğu görevlinin elinden kaçması hâli yok. Uygulanması öngörülen maddeler 292 ve 293’üncü maddesi tutukevinden, ceza infaz kurumundan ya da gözetim altında bulunduğu görevlinin elinden kaçma hâlinde uygulanacak hükümlerdir. Suçta ve cezada kanunilik prensibi söz konusudur. Dolayısıyla, bunu kalkıp da burada, yani bu fiile uymayan bir cezayı alıp, gelip buraya uygulamak doğru değildir. Bu konuda adamın bir yükümlülüğü var, bu yükümlülüğünü yerine getirmiyor, yani bir kaçıp kurtulma, fırlayıp gitme, bilmem ne söz konusu değil. Dolayısıyla, bu, suçta ve cezada kanunilik ilkesine aykırıdır; Anayasa’nın 38’e birinci fıkrasına aykırıdır. Burada olsa olsa buna uygun bir 292, 293 uygulanır değil de bu norma uygun bir ceza belki de öngörülebilir diye düşünüyorum.

Diğer eleştirilerim 2’nci maddeyle ilgili. Bu konuların dikkate alınmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Ali Rıza Bey.

Bu konuda ben bir iki şey söyleyeyim de diğerlerine arkadaşlar gerekirse cevap verir. Şimdi, Ceza Kanunumuzun 292’nci maddesi -293 etkin pişmanlık hükmü, onu geçelim- dediğiniz gibi firarı düzenliyor tutukevinden ya da gözetim altından kaçması hâlinde firar hükmü uygulanıyor. Şimdi, bizim özel kanunlarımızın birçoğunda Ceza Kanunu’nda yazılı hükme benzemeyen ama aşağı yukarı aynı mahiyette değerlendirilebilecek, ona yakın olan bazı fiiller de “Ceza Kanunu’nun bazı

hükümleriyle cezalandırılır.” şeklinde hükümler konulmuştur. Yani hep atıf yapılmıştır, “Ceza Kanunu’nun şu maddesine göre cezalandırılır.” diye, oradaki eylem başkadır, Ceza Kanunu’nun düzenlediği o eylem başkadır, tıpatıp birbirine uymaz ama oraya atıf yapılmıştır, bunu da o maddeyle cezalandırılabilir diye. Şimdi, bizim mahkûmlarla ilgili izinlerimiz var biliyorsunuz; özel izin, on gün izin verdik, gitti, izinden dönmedi, iki gün geç geldi. Buradaki “iki gün”ün de esbabı mucibesi olur zaten, orada da iki gün dönmezse cezaevinden firar etmiş sayılıyor, bu firar hükmüne göre cezalandırılıyor. Bu yeni infaz kanunumuzda var, öncesinde de vardı, çok eskisinde de vardır; yani uzun yıllardan beri uygulanan bir hüküm. O bakımdan, oraya paralel olarak düzenlenmiş, yani dönmemeyi, buna itibar etmemeyi de firar olarak kabul etmiş kanun koyucu. Buraya yazdığımıza göre bunu, o zaman hukukta kanunsuz ceza olmaz şeklinde değerlendirmemiz de doğru değil. Çünkü kanun bu işte, bu kanuna yazıyoruz, fiil burada belli, müeyyidesi de burada belirtilmiştir, sadece atıf yapılmıştır oraya, başka bir hüküm konulmamıştır. Bunun bir engeli yok bence, bilmiyorum arkadaşlarımız ne söyler bu konuda.

Cevap vermek isteyen varsa arkadaşlarımıza soralım.

Sayın Genel Müdürümüz bakalım ne diyecek.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkanım, biz de sizin anlattığınız gibi düşünüyoruz. Özellikle 97’nci maddedeki izinden dönmeme, geç dönmeye de aynı mantık var zaten. Biz burada esas itibarıyla bildirimde bulun emrine uymamanın cezası açısından 292’ye, 293’e atıf yapıyoruz. Yani oraya atıf yapmanın sebebi cezayı göstermek açısından, yoksa orayla direkt bağlantı kurduğumuzdan değil.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ama mahiyet olarak farklı, yani izinden dönmemekle bu farklı mahiyet olarak.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Doğru, Sayın Başkanın söylediği bu infaz kanununun 97’nci maddesindeki izinden dönmeme, geç dönmeye daha çok benziyor.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, benzemiyor. Bence orada da bir yükümlünün cezaevinden kaçmaması doğrudur, çünkü orada cezaevinden kaçıyor.

BAŞKAN – Kaçma değil, hayır, hayır izin...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yani izne gönderiliyor ama gelmiyor artık, kaçmadır. Burada cezaevinden kaçma hâli yok ki. Bakın, Sayın Başkanımızın söylediği cezaevinde tutuklu olan bir kişinin izne gönderilmesinde dönmemesi hâli, sonuç itibarıyla cezaevinden kaçma niteliğindedir, yani firar niteliği olarak kabul edilir. Burada bir şey yok, ama buradaki mesele, bir güvenlik tedbiri uygulanacak, denetim serbestisi uygulanacak, bu yükümlülüğünü yerine getirmiyor adam, kaçmıyor, göçmüyor; anlatabildim mi? Bunu sonuç itibarıyla tekrar bir şey yapalım. Buradaki mesele, bir

taahhüdünü yerine getirmeme hâli söz konusu. Taahhüdünü yerine getirmeme hâli ile kalkıp da cezaevinden firar etmeyi aynı şekilde kabul edip, buna göre düzenleme yapmak doğru değil.

Yani ben katılmıyorum görüşünüze, beni tatmin etmedi yani açıklamanız.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Bir de şöyle bir husus var: Burada esasında hâlen cezaevinde gözüküyor, yani koşullu salıverme henüz başlamadığı için önceki bir yıllık sürede cezaevindeymiş gibi dışarıda tutuluyor ve dolayısıyla, cezaevindeki birisinin işlediği bir eylem gibi düşünerek onu geri alma olarak düşünmek lazım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Anladım da uygulamada Sayın Genel Müdürüm hâkim ve savcılar...

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Söz verir misiniz Ali Rıza Bey'e ya da...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – ...sizin uygulamada öyle veya böyle düşündüğünüzü bugün Komisyonda uygulamacı nasıl...

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Söz vermedi.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ben konuşurken müdahale etmeyin, çünkü bu ciddi bir konu.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Bana mı diyorsunuz?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet, sana diyorum.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Kayıtlara geçsin diye...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Tartışmaların şeyini bozmayın, sen de benim gibi bir üyesin burada, Komisyon Başkanı orada, o müdahale eder.

BAŞKAN – Tamam, karşılıklı değil de...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Genel Müdür, ben söylediğimi anlatabildim mi bilmiyorum.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Evet, evet.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yani burada ikisi mahiyet itibarıyla, nitelik itibarıyla tümüyle birbirinden farklı. O nedenle onu söylüyorum, o nedenle Anayasa'nın 38'e birinci fıkrasına aykırılık vardır diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Genel Müdür Bey de açıklamasını yaptı.

Şimdi, madde üzerinde başka söz yok, önerge de yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Oy çokluğuyla Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tabii efendim.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 5275 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla koşullu salıverilmelerine bir yıldan az süre kalan;

- a) Açık ceza infaz kurumunda bulunan,
- b) Kapalı ceza infaz kurumunda bulunup da açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartlarını taşıyan,

iyi hâli hükümlülerin talepleri hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına karar verilebilir.

(2) Koşullu salıverilmelerine bir yıl kala açık ceza infaz kurumuna ayrılma hakkını kazanan hükümlüler, bu infaz usulünden en fazla altı ay süreyle yararlanırlar.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 105 inci maddenin dördüncü fıkrası hükmüne göre mahkûmiyet sürelerinin geriye kalan yarısı kamuya yararlı bir işte çalışmak suretiyle infaz edilmekte olan hükümlüler hakkında aşağıdaki şekilde işlem yapılır:

a) Koşullu salıverilme süresini tamamlamayanların cezalarının infazına 105/A maddesi hükümleri uyanca devam olunur.

b) Koşullu salıverilme süresini tamamlayanların infaz dosyası 107 nci ve 108 inci maddeler uyarınca işlem yapılmak üzere ilgili mahkemeye gönderilir."

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?..

Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, şimdi burada 2'nci maddeyle getirilen geçici 3'üncü maddenin (a) fıkrasında "Açık ceza infaz kurumunda bulunan" kelimesinden sonra "Açık ceza infaz kurumunda bulunan veya 5275 sayılı Yasa'nın 14/3 maddesi gereğince cezaları doğrudan açık ceza infaz kurumlarında yerine getirilebilen hükümlüler" ibaresinin de eklenmesinin daha doğru olacağını ve kanunun getiriliş amacına uygun olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN – Yani onlar doğrudan açık cezaevine alınıyor zaten, o tarzda; cezası iki yıl ve daha az olanlar değil mi, yanılmıyorsam, yanılıyor muyum? İki yıl ve daha az olanlar doğrudan açık cezaevine alınıyor zaten. Önce gelecek infaza başlanacak açık cezaevinde devam edecek. Orada bir eksiklik var mı acaba?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Devamla) – Uygulamada olmuyor bu.

BAŞKAN – O şekilde...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Devamla) – Olmuyor bu Başkanım, o nedenle...

BAŞKAN – Oraya geçinceye kadar belki birkaç gün, üç beş gün geçer.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Devamla) – Hayır, uygulamadan gelen bir talep bu.

BAŞKAN – Soralım o zaman onu.

Nasıl yapıyor Sayın Genel Müdürüm?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Efendim, şimdi İnfaz Kanunu’nun 14’üncü maddesinin üçüncü fıkrası şöyle diyor: “İlk kez suç işleyen ve iki yıl veya daha az süreyle hapis cezasına hükümlü bulunanların cezaları doğrudan açık ceza infaz kurumlarında yerine getirilebilir.” Dolayısıyla, “açık ceza infaz kurumunda bulunan” dediğimizde doğrudan gelenleri de kapsadığını düşünerek biz böyle yazdık. Takdir Komisyonun.

BAŞKAN – Uygulamada olmuyor dediğiniz acaba daha önce başka suçu filan...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Yani şartları tutuyorsa her hâlükârda direkt açık cezaevine konuluyor, hiç kapalıya konulmuyor efendim.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yani uygulamadan gelen bir talep bu.

BAŞKAN – Onu değerlendirsinler.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Şu anda problem yok, uygulama zaten bulunduğu yerde açık yoksa kapalıya konup, en kısa sürede oraya gönderiliyor, bunu yazsak da aynı şekilde uygulanacak. Dolayısıyla, bir problem olmayacağını düşünüyoruz. Hem kayıtlara da geçti şu anda. Takdir sizin, bilemiyorum yani.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, bunu yazmamızın bir sakıncası var mı?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Yani ihtiyaç yok o anlamda, sakınca değil de zaten onu kapsıyor, kanun tekniği açısından uygun görüyorsanız yazılabilir ama zaten öyle yani, ifade onu kapsıyor.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Anladım, bu benim kendi şeyim değil de uygulamadan arkadaşların getirdiği bir talep. Demek ki bir sıkıntı var ki bunu söylediler.

BAŞKAN – Yani açık cezaevinde başlaması gerekirken açık cezaevinde başlamıyor, başlama olmaz zaten de, doğru kapalı cezaevine gider, orada işlemleri biter, ondan sonra uygun bir cezaevine nakledilir ama bu arada tabii bir süre de geçebilir, beş, on, on beş gün de geçebilir çünkü birtakım işlemler yapılacak. Bir de belki başka bir açık cezaevine nakledilecek, yani teslim olduğu yerdeki değil de -orada olmayabilir- hangi açık cezaevine gideceği hususunda Bakanlıktan sorulacak, Bakanlıktan cevap gelip o açık cezaevi belirtilecek.

Bu arada biz birtakım...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Yani kapsadığında tereddüt yok efendim, uygulama belki o sürede...

BAŞKAN – Süre geçmiş olabilir belki, on beş-yirmi gün, bazen bir ay da geçebilir, bilemiyoruz ne kadar olduğunu ama onu da kapsıyor yani, kapsamasında bir sorun yok fakat Sayın

Genel Müdür de burada, Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürümüz, bu aksamalar neredeyse bu konuya da bu vesileyle eğilirsek de iyi olur, yani böyle aksama varsa. Onu bir zahmet not alın da aksama olmasın.

Teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 5275 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – Bu seçenek yaptırımlarla ilgili bir hüküm müydü?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkanım, bu kamu yararına çalıştırmayla ilgili. 1'inci maddede düzenlediğimiz için, gerek kalmadığı için buradan çıkarıyoruz.

BAŞKAN – Oradaki şekil biraz daha dardı, burada değişik düzenledik, o yüzden gerek kalmadı diyorsunuz öyle mi?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Gerek kalmadı, evet.

BAŞKAN – Peki.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 3/7/2005 tarihli ve 5402 sayılı Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanununun 15 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 15/A maddesi eklenmiştir.

"Elektronik cihazların kullanılması suretiyle takip

MADDE 15/A- (1) Şüpheli, sanık ve hükümlülerin toplum içinde izlenmesi, gözetimi ve denetimi elektronik cihazların kullanılması suretiyle de yerine getirilebilir.

(2) İzleme, gözetim ve denetime ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir."

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?

Buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Daha çok bilgilenme amacıyla söz aldım.

Şimdi, “Elektronik cihazların kullanılması suretiyle takip,” madde başlığımız bu. “İzleme, gözetim ve denetime ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir.” dediği için madde biraz kapalı bir madde. Buna kim karar verecek? Yani elektronik cihazla bir şüphelinin, sanığın veyahut da hükümlünün izlenmesine kim karar verecek? Bu konuya ilişkin biraz bilgi verirse arkadaşlar memnun olurum.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkanım, eğer hâkim kararında bir tedbir olarak belli yerlere gitmemeyi, belli şeyleri yapmamayı, örneğin alkol kullanmamayı vesaire öngörür ise bunun uygulamasına şu anda pilot uygulama olarak başlandı, henüz çok yaygınlaşmış değil, onu, idare, karar verildiği takdirde uygulayabilecek. Yani belli yerlere gitmemeyi engelleyen ya da onu tespit eden bir kolaylık olarak bu sağlanıyor. Şu anda böyle bir karar verildiğinde uygulama ve takip kabiliyeti çok fazla olmadığı için hâkimler çok fazla bu kararı vermeyi tercih etmiyorlar. Hâlbuki bu elektronik kelepçe olayı şu an için belki sadece tedbir olarak ortaya koyulacak.

BAŞKAN – Şu anda uygulanıyor değil mi, sisteminiz var mı şu anda?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Efendim, şu anda pilot olarak, -Sayın Genel Müdürüm bahsedebilir- 7 kişi üstünde uygulanıyor, bunlardan bir tanesi alkol almaması gereken kişi örneğin, uygulamasını -aslında Komisyona da bir sunum yapabilirler- biz de yerinde gördük. Evinde bulunan alkolmetre benzeri bir şeyle, örneğin kişi -kamera var, yüz tanınması yapılmış, başka birisinin üflemesi mümkün değil- kamera önüne geliyor belli saatlerde, örneğin kendisine öngörülen saatte, oradaki cihaza üfleyerek alkol alıp almadığını tespit ediyor veya işte, bir eline, bileğine ya da ayağına takılan saat benzeri, saat tipinde bir kelepçe diyelim artık, o takıldığı takdirde ona bir elektronik, manyetik alan çiziliyor. Evden dışarı çıkmaması gerekiyorsa evden dışarı kadar, bir okul çevresine gitmemesi gerekiyorsa okul çevresi kadar. O alanı geçtiği anda bu -aynen cep telefonları sistemiyle çalışıyor bu- hemen bildirimde bulunuyor. İlgili memur takip ediyor bunu, kendisini hemen telefonla arıyor veya çıkması gerekiyorsa zorunluysa ilgili kişi onu arıyor “Şu sebeple çıktım.” diye. Telefonla ulaşılamazsa belli bir sürede ya da makul bir mazeret beyan edip geri dönmez ise bu sefer hemen müdahale ediliyor. Emniyetten yardım alınıyor, özel takip edilebilecek yerlerde özel takipler var, motosikletli ekipler kuruluyor bu noktada. En kısa sürede kişiye ulaşıp durumu değerlendiriliyor. Eğer bunu tekrar ederse o haktan da artık faydalanamıyor.

BAŞKAN – Peki, Kadına Şiddetin Önlenmesi Kanunu’nda da buna benzer şeyler var da, onu da bir denetimli serbestlik birimi mi yerine getirecek?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Aslında orada ayrıntı yok, buradan faydalanacak. İşte o yüzden zaten -sabah Sayın Bakanım da arz etti- denetimli

serbestlik hem şu an itibarıyla çok fazla kadroya ihtiyaç duyuyor hem bundan sonra birçok kanunda aslında denetimli serbestliğe yük yüklenecek. Biz, örneğin, kadına karşı şiddette denetimli serbestliğe yük getireceklerdi, Bakanlık olarak kadro itibarıyla altından kalkamayız diye onun takibinin denetimli serbestlikte olmasını arzu etmedik. Hâlbuki bu denetimli serbestlik çok geliştirilirse birçok kanunda ceza yerine geçecek tedbirlerin uygulaması artacak ve takip etme kolaylığı olacağından hâkimler de rahatlıkla buna karar verebilecekler.

BAŞKAN – Bu şu GPRS -ben pek ismini filan bilemiyorum da- dediğimiz cihaza benzer bir şey mi bağlanıyor bu kişiye?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Aynen onun gibi, evet.

BAŞKAN – Merkezden takip ediliyor, sinyallerle gittiği geldiği yerleri takip ediyor, öyle mi?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Evet.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Kim karar verecek?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Buna hâkim karar verecek. Yani bir yerden ayrılmama, bir yere gitmemenin cezasına hâkim karar verecek.

BAŞKAN – Nasıl, anlayamadım? Sayın Genel Müdürüm, şimdi ben de anlayamadım onu. Bir yere gidip oradan ayrılmamasına dair verilen kararlar bu kanuna göre hâkim tarafından mı verilecek?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Tabii. Ceza yerine geçen tedbir olarak o hâkim tarafından verilecek.

BAŞKAN – Ama burada yok o.

Şimdi, seçenek yaptırımla ilgili kararları hâkim veriyor, tamam, onu anladık. Yani belli bir seçenek, yaptırım uygulayacak hâkim. Onun uygulanma şekli de yönetmeliğe göre olur, onu da anladık da. Şimdi burada “Bir yere gitmek veya orada kalmak.” şeklinde verilecek kararı denetimli serbestlik müdürü veriyor. Gene aynı şekilde bu kararı müdür veriyor, elektronik kelepçeyi takma yetkisini kim verecek? Yani bu yönetmelikle düzenleyeceğimize göre orada hâkim filan yazma imkânı var mı? Yok, hâkime kanunda olmayan bir görevi veremeyiz.

Şimdi, tutuklu tahliye olmuş, tahliye olanlarla ilgili, şartlı tahliyeyle tahliye olanlar var, onlarla ilgili de bu sistem uygulanacak, bu genel düzenleme onun için yapılmış. Orada belki sorun olmayabilir ama şimdi burada nasıl yapacağız onu?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkanım, TCK 50 ve 51’inci maddelerde de buna ilişkin cezalar var. Hâkim, belli bir yere gitmeme, stada gitmeme, evden çıkmama gibi cezalar verecek. Bunun uygulamasını burada, dediğiniz gibi, denetim serbestlik elemanları bileğine mi takılacak, ayağına mı takılacak, onun durumunu o

değerlendirecek. Örneğin, kişinin yaptığı iş itibarıyla bileğinde gözükmesi hoş olmayacaksa ayağına takılmasına karar verecek. Yaptığı iş itibarıyla o değerlendirecek ama kararı hâkim verecek. 51/(d) şöyle diyor: “Mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle belirli yerlere gitmekten veya belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklamaya...” “Kısa süreli hapis cezasına seçenек yaptırımlar” başlığı altında 50’nci maddede bu kararı hâkim verecek, bir yere gitmeme kararını ama onu...

BAŞKAN – Onu anladım, orada sorununuz yok. Seçenек yaptırıma çevirme içinde hâkim var da burada hâkim yok. Burada da bir yere gitmeme, belli bir mekânda kalma şeklinde var ya, dört tane var başlangıçta saydık. Dedik ki daha pratik olsun diye -hâkime gitmesi gelmesi, bir de hâkim bunun özel durumuyla ilgilenemez şeklinde düşündük- bir konut veya bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulması. Zaten bunda uygulanacak bu kelepçe, diğerlerinde, (b) ve (c)’de uygulanır büyük ihtimalle.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Hepsinde uygulanabilir büyük ihtimalle.

BAŞKAN – Yok, işte çalıştırılmasında uygulanmaz da...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Hepsinde bir şekilde aslında uygulanabilir, yani teknik olarak o imkân var.

BAŞKAN – Bir işte çalıştırılmasında uygulanmaz, orada gerek kalmaz buna da –yoksa, o zaman bu işin altından zaten çıkılmaz- ama (b) ve (c) bentlerinde, yani üçüncü fıkranın (b) ve (c) bentlerindeki hususlarda bu uygulanabilir, uygulanması da gerekir büyük ölçüde. Şimdi ama bu kararı, buradaki (b)’nin mi, (c)’nin mi uygulanacağı kararını denetimli serbestlik müdürü veriyor. Şimdi, müdür karar verdi, yani bu kararı verdikten sonra hâkime gelip “Biz bunu kelepçeyle takip etmek istiyoruz.” diyecek mi?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Hayır, yok, öyle bir şey yok.

BAŞKAN – Onu da demeyecek. O zaman “Hâkim veriyor bu kararı.” dediklerimiz hep boşa gitti, öbür taraftaki.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Anladım efendim. Şimdi, TCK 50, 51’deki hâkimin bizzat vereceği bir karar.

BAŞKAN – Orayı geçiyoruz, orası ayrı.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Orası ayrı. Burada denetimli serbestlik uygulaması: Bu olaya, bir yıl önce, koşullu salıverilmeden önce, bir yıl önce tahliyeye ilişkin hususta sadece denetimli serbestlik müdürleri bu kararı verecek. Burada da kişinin durumunu değerlendirecekler. Daha önceki açıklamalar, yani “Niye hâkim değil de denetim serbestlik müdürü bu denetim usullerini uygulamaya karar veriyor?”un cevabındaki aynı hususlar burada da geçerli. O durumu değerlendirip onlar verecek, dediğiniz doğru.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Burayı anladık da yani şüpheli ve sanık hakkında müdür nasıl şey yapacak?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Adliye kontrol kararını hâkim verecek ama.

BAŞKAN – Şüpheli ve sanık kararları zaten ceza yargılamasıyla ilgili olduğu için, infazla ilgili değil orası.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Ama bu ikisinin...

BAŞKAN – Yargılamayla ilgili kararı zaten hâkim veriyor ama onu tahliye edecek, “Denetimli serbestlik uygulanmasını.” diye karar verecek tahliye eden hâkim. Ne diyecek orada? Diyelim ki şuraya gitmesine veya gitmemesine. Hâkim kendisi vermiyor mu o kararı? O denetimli serbestliğin neler olduğunu ceza yargılamasında hâkim kendisi belirtiyor. O belirttiği yerin de uygulanıp, nasıl uygulanıp uygulanmayacağını da buna göre yapıyor, öyle mi?

ADALET BAKANLIĞI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI YUSUF SOLMAZ BALO – Sayın Başkanım, şimdi, 2005 yılında yürürlüğe giren yeni ceza mevzuatı bir kısım müesseseler öngördü. Bu müesseselerin bir tanesi adli kontrol, bir tanesi kamu davasının açılmasının ertelenmesi, bir tanesi hükmün açıklanmasının geri bırakılması. Bu her üç müessese bakımından da kişinin hakkında tutuklama tedbirini uygulamadığınız zaman veya hapis cezası vermediğiniz zaman bir kısım koruma tedbirleri öngörüyorsunuz bunun hakkında. Bu koruma tedbirleri de mesela, örneğin şu olabiliyor: Belli bölgelere gitmesini yasaklama tarzında koruma tedbirleri öngörüyorsunuz. Bu koruma tedbirlerinin -hâkim tarafından karar veriliyor- ne şekilde yerine getirileceğini... Esasen bu hükümler şu anda var fakat biz uygulamada şu sorunu yaşadık: Acaba elektronik cihazları kullanma suretiyle hâkimin vermiş olduğu bu tedbirleri denetleyebilir miyiz denetleyemez miyiz? Bir kısım tereddütler yaşadık.

İkinci durum şu var: Mesela koşullu salıverilmiş olan kişiler var. Koşullu salıverilmiş olan kişiler hakkında da hâkim kararıyla, yine belli bölgelere gitmekten yasaklama kararı verilebiliyor, bunların da bir şekilde sistem tarafından izlenmesi, bu kararın icra edilebilir kılınması gerekiyor. Yine şu andaki müessese ona hizmet edecek.

Bundan önceki maddeyle de... Aslında aynı kanunda değişiklik yapıyoruz ama bir tanesi İnfaz Kanunu, şu anda görüşülmekte olan kanun ise Denetimli Serbestlik Kanunu. Denetimli Serbestlik Kanunu ile gerek Ceza Kanunu olsun gerek İnfaz Kanunu olsun gerek Çocuk Koruma Kanunu olsun gerek Ceza Muhakemeleri Usul Kanunu olsun, bu kanunlarda öngörülmüş olan bu tip kararların ne şekilde icra edilebileceğine ilişkin hükümler bulunmakta. Bu anlamda da bu tip kararların icrasını yine kolaylaştırmak bakımından huzurunuzda söz konusu madde getirilmiş bulunmaktadır.

BAŞKAN – Yani şimdi burada birkaç çeşit usul var. Birincisi, yargılama sırasında -veya soruşturma sırasında da olabilir- şüpheliler. Yani tahliye edilmiş ama bir şarta bağlanmış. Sen şu köye gideceksin, köyden çıkmayacaksın. Bunun hâkim veriyor kararını, yani oradaki tedbirin kararını hâkim veriyor hangisi olacağına dair, uygulamasını denetimli serbestlik müdürlükleri yapıyor.

İkincisi: Mahkeme safhasında aynı şey olursa -sanık bu- sanığın tahliyesi hâlinde gene aynı şekilde hâkim neye karar verdiyse, onun uygulanmasını, yerine getirilmesini gene denetimli serbestlik müdürlüğü yapacak. Orada sorunumuz yok.

Şartla tahliye olduktan sonra hâkim bu sefer ne yapacağına, yapmayacağına karar vermiyor, sadece “Denetimle serbestlik altında tutulmasına.” diyor öyle mi şartlı tahliyede? Yani yargılama yaptığı sıradaki gibi tek tek onun nereye gideceğini, gitmeyeceğini belirtiyor mu şartlı tahliye sonunda?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Kanuna göre belirtiyor Sayın Başkanım, hâkim karar verebiliyor.

BAŞKAN – Yani şartlı tahliyeden sonraki uygulanacak denetimli serbestliğin şeklini gene hâkim belirtiyor.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Evet.

BAŞKAN – Peki, orada da sorunumuz yok ama uygulamasını denetimli serbestlik müdürlüğü yapıyor.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Evet.

BAŞKAN – Şimdi, bu uygulamamızda şu anda cezaevinde son bir yılı kalanların burada sayılan şartlarla dışarıda geçirmesiyle ilgili hükümlerin ne şekilde karar verileceğine de, yani nasıl uygulanacağına ve hangi kararın verileceğine denetimli serbestlik müdürlüğü karar veriyor, öyle mi?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Evet, aynen öyle.

BAŞKAN – Peki, diğerlerinde...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Bir komisyon olarak görüyor, yani denetim serbestlik müdürü tek başına vermiyor.

BAŞKAN – “Müdürlük.” dedim zaten, müdür demedim.

Şimdi, diğerlerinde bu elektronik kelepçe uygulanmasına dair hâkimin bir kararı oluyor mu şüpheli ve sanıklar hakkında veya şartlı tahliye edilenler hakkında? Bunu öğrenmek istiyorum.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Hâkim sadece denetim altına almasına karar veriyor, o kararı hâkim vermiyor.

BAŞKAN – O kararın nasıl uygulanacağına, tedbirin nasıl yapılacağını denetimli serbestlik müdürlüğü karar veriyor.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Denetimli serbestlik müdürlüğü veriyor.

BAŞKAN – Dolayısıyla bu elektronik kelepçeyi de kime takacak, kime takmayacak, hangi şartlarda, nasıl takacak, bu da denetimli serbestlik müdürlüklerinin yapacağı işlem, öyle mi? Olay bu.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Evet.

BAŞKAN – Şimdi, Ali Rıza Bey’in sorusuna gelelim bakalım.

Buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi, Başkanım, kanunun metni aslında iskelettir, yani bedenidir ama o bedene ruh veren de gerekçesidir. Yani bizim bu düzenlemenin hangi nedenle, hangi ihtiyaçtan dolayı yapıldığını anlamamız için gerekçeye bakmamız lazım.

Şimdi burada Kanun’un 4’üncü maddesi açıkça şunu söylüyor: “Şüpheli, sanık ve hükümlülerin toplum içinde izlenmesi.” Yani şüpheli, soruşturma evresinin tanımı; sanık da kovuşturma evresinin tanımı; hükümlü de işte ceza kesinleştikten sonraki devrenin tanımı.

Şimdi 4’üncü maddenin gerekçesine bakıyoruz. “Madde ile toplum içinde bırakılan bazı hükümlüleri devamlı suretle –bak, bazı hükümlüleri- kontrol altında tutmak ve izlemek için elektronik cihazlardan yararlanması imkânı sağlanmaktadır.” Yani getiriliş amacının bu olduğu söyleniyor. Kime? “Hükümlüler.” diyor. Tutuklu ve şüpheliler için bir şey yok.

Şimdi, az önce, arada sayın gazeteci arkadaşlarımız dedi ki: “Sayın Bakan açıklama yaptı, 108 bin kişinin bu yasadan yararlanacağını söyledi dedi.” Vallahi, benim kafam iyice karışmaya başladı.

Çok somut, bir: Bu madde, 4’üncü madde tutuklu sanık ve şüpheliler hakkında uygulanacak mıdır uygulanmayacak mıdır?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Cevap verebilirim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Uygulanacak muhakkak, burada yazdığına göre mecburen uygulanacak da siz diyorsunuz ki: “Niye gerekçesinde yok?” Bakan da söyledi “Gerekçe eksik bu açıdan, gerekçede olması gerekirdi ama gerekçede yazılmamış.” dedi.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Tutanakları geçiyorum. Şu nedenle: Yani bu hükümlerin doğrusu bile doğru dürüst uygulanmazken hükümlerin uygulanması konusunda tereddüt getirecek birtakım düzenlemeler olursa zaten uygulanabilmesi mümkün değil.

İkincisi: Bu tarzda, yani bu hüküm eğer tutuklu ve sanıklar hakkında da uygulanacaksa, o söylediğiniz 15 bin, 16 bin veya 14 bin –neyse- hükümlünün dışında bu maddeye istinaden bırakılacak tutuklu sanık ve şüpheli var mıdır?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Şimdi, onu bilmiyoruz efendim. Yani hâkimlerin takdirine bağlı bir şey bundan sonrakilerle ilgili olarak ama mevcut hükümler açısından rakamı da şöyle düzeltiyim ben: Sayın Bakan gazeteci arkadaşlara söylerken de ben yanındaydım. Şu anda hâlen 108 bin civarında kişi denetimli serbestlikle takip ediliyor, birincisi bu.

Bu taslakla 15 bin küsur civarındaki kişinin erken tahliye olacağı düşünülüyor, bundan sonraki -geçici maddeden dolayı çünkü o kapalı cezaevinde olup da henüz açığa ayrılmamış olanlarda faydalıyor bundan, şartları tutanlar için- yıllarda da 13 bin civarında, 12-13 bin civarında kişinin devamlı surette, -ortalamalara bakarak, istatistiklere bakarak- erken tahliye olabileceği düşünülüyor.

Dediğiniz gibi, gerekçe eksik olmuş, evet, kabul ediyoruz; maddedeki esas budur. Zaten zannediyorum Ali İhsan Bey’de gündeme getirmişti sabah, Bakan Bey’de ona cevap vermişti; o gerekçe, evet eksik kalmış efendim.

BAŞKAN – Tabii, bunun süresine, ne kadarını sabit bir yerde durmak suretiyle dışarıda geçirmesi gerektiğine hâkimin vereceği karara bağlı. Yani kamuda çalışılmasına karar verirse buna gerek olmaz. Yani tutukluların tahliyesinde de -ben zannetmiyorum- çok sayıda böyle “Bir eve gideceksin, evden dışarı çıkmayacaksın.” şeklinde bir şart koyarak hâkim tahliye ediyorsa -ne kadar olur onu bilemiyoruz- ancak oralarda uygulanabilecektir bu. Yoksa zaten şu anda bile tutukluların çoğuna hiçbir şart koymadan, hatta denetimli serbestlik kararı filan da almadan hâkimler tahliye ediyor ama bu geldikten sonra belki tahliye biraz daha kolay olacak. Niye? En azından bir yere bağlayacak kişiyi, hiç değilse cezaevinden çıkıp tamamen kapıp koyuvermiyoruz, hiç değilse bir yere bağlayacağız. Diyelim ki bir köye gidecek, köyden dışarı çıkmamasını sağlayacak veya işte “Evinde kal şu kadar süre.” diyecek. Bu imkânlar olunca tahliyelerin biraz daha kolay olacağını düşünüyorum ama kaç kişi olur, ne kadar olur, onun şu anda istatistiğini...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Onun için, bir an önce 130’uncu maddenin bunla paralel olarak düzenlenmesi gerekiyor. CMK’da bir üst sınır konulduğu için. Tutuklama kararını genelde mahkemeler vermiyor, vermediği...

BAŞKAN – Onun, aslında adli kontrolün bize çok fazla faydası yok.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Uygulama alanı, olanağı son derece dar, yani bu maddeye işlerlik kazandırmak için CMK 130’uncu maddenin üst sınır tavanının yükseltilmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Esasında onu biraz yükseltmek lazım yani çünkü zaten üç yıldan aşağı olanlar zaten tutuklanmıyor veya çok istisna tutuklanan.

Evet, başka söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 5402 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 26/A maddesi eklenmiştir.

"Müdür ve müdür yardımcılığına atanma

MADDE 26/A- (1) Denetimli serbestlik müdürlüklerine, en az dört yıllık eğitim veren fakülte ve yüksekokullardan veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca kabul edilmiş yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar arasından yazılı ve Bakanlıkça yapılacak mülakat sınav sonucuna göre denetimli serbestlik müdür yardımcısı atanır.

(2) Denetimli serbestlik müdür yardımcılığı yazılı ve mülakat sınavı ile denetimli serbestlik müdür yardımcılarının denetimli serbestlik müdürlüğüne, denetimli serbestlik müdürlerinin denetimli serbestlik müdür yardımcılığına atanmalarına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talibi?

Oktay Bey, buyurun.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Sayın Başkanım, ben sadece merak ettiğim için soruyorum. Şimdi, yurt dışından alınan diplomalar mutlaka bir denkliğe tabi tutuluyor, üzerine de not düşülüyor. Üzerinde böyle bir notun da olduğu diploma diğerleriyle eşit statüde. Buraya ayrıca "... veya bunların denkliği Yükseköğretim Kurulunca kabul edilmiş yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar arasından..." diye ibare koyuluyor. Buna niye gerek duyuldu? Yani bu diploma zaten geçerli, Yükseköğretimden onay almadıktan sonra zaten bununla kimse bir yere müracaat edemiyor. Müracaat ettiyse zaten üzerinde geçerliliği var. Özel olarak bu şekilde bir düzenlemeye neden gerek duyuldu?

BAŞKAN – Hemen soralım, bunun cevabını alalım.

Doğru, eğer yurt dışından mezun olduysa getirip o diplomayla bizde denkliği sağlanmadan zaten Türkiye’de hiçbir kuruma müracaat edemez. Usul bu ama buraya niye yazdık onu, öyle bir şeye ihtiyaç var mıydı?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Şimdi, bu Sayın Başkanım, benzer mevzuatların yani daha doğrusu kanunlardaki benzer hükümlerin hepsinde bu ibareler var. Devlet Personel Başkanlığının tercihi bu yönde. Bizim açımızdan çok şey değil ama uygulaması bu yönde. Yani kanun yapma tekniği açısından uygulaması bu yönde. Hep “YÖK tarafından işte denkliği kabul edilenler.” olarak yazılıyor. Çok özel bir sebebi yok ama Devlet Personel Başkanlığı bir sistem itibarıyla...

BAŞKAN – Peki, hâkimlik, savcılık mesleğine kabulde diyoruz ki: “Hukuk fakültesi diploması olmak.” Hiç buna benzer bir şey yok, kimsenin aklına gelmedi. Yurt dışında hukuk

fakültesini bitirmiş olanlar da girebilir o sınava denkliğini getirdikten sonra ama kanuna yazmaya da gerek görülmemiş. Yani “Özel bir sebebi yok.” diyorsunuz.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Hayır efendim, bu teknik bir şey, bizim için çok önemli bir şey değil ama uygulaması...

BAŞKAN – Gerekli midir, değil midir?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – ...ilgili kanunların hep böyle. Devlet Personel Başkanlığının talebi olduğunu biliyorum ben. Ondan dolayı, yoksa bir fazlalık ya da yanlışlık olacak bir şey değil bu. Uygulaması böyle, bu şekilde yazıldığı için. Bizim için fark etmez yani.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Yani bir yer yanlışlıkta ısrar ediyorsa biz de aynısına uymak zorunda mıyız yani?

BAŞKAN – Yok şöyle diyor: “Devlet Personel Başkanlığı bu şekilde istiyor.”

Diğer kanunlarda da var muhakkak da, birçok yerde var bu, Avukatlık Kanunu’nda da var. Yani orada da bu hüküm var, değil mi?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Diğer mevzuatlarda da böyle. Şimdi, diğerlerinden farklı olunca acaba bir yanlış anlama olur mu? Her yerde bu şekilde efendim, her yerde böyle.

BAŞKAN – Özel bir sebebi olmadığına göre...

Peki, evet, tamam, anlaşılmıştır.

Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkanım, şimdi bu denetimli serbestlik müdürlüklerinde müdür ya da işte, ne bileyim, şube müdür yardımcılarının aslında uğraşacakları alan doğrudan hukuk alanını ilgilendirmekte. Yani hukuksal sorunların çözümünü öngörme -hatta demin yukarıda da söyledik- denetimli serbestlikten hangisinin uygulanacağına bile müdür karar verecek. Dolayısıyla, benim önerim, bu denetim serbestlik müdürlüklerinde, en az dört yıllık eğitim verenden öte, bunun kaldırılarak en dört yıllık hukuk eğitimi veren, hukukçu olmanın konulmasının daha doğru olacağını düşünüyorum çünkü hukuksal sorunları çözmek için hukuksal nosyonun olması lazım, hukuki bakış açısının olması lazım. Şimdi, mesela beni bir bankaya müdür olarak atasanız ben hiçbir şey yapamam bankada, bankadan anlamam ben...

BAŞKAN – Niye yapamazsın? Hukukçu bankada da yapar, olur mu öyle şey? Bankalara alıyorlar hukuk mezunlarını.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – ...veya bir hastaneye beni doktor olarak atasanız bir şey yapamam.

BAŞKAN – O tamam, ona bir şey demiyoruz.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ama bu da öyle işte. Bu hukukla ilgilenecek. Burada hukuk fakültesi mezunu olma şartının getirilmesini ben öneriyorum.

BAŞKAN – Biraz ağır oldu gibi geldi. Yani söylediğin ideal bir şey olabilir belki de.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – İcra müdürlerinden daha önemli bunlar. İcra müdürleri malla ilgili, bunlar canla ilgili.

BAŞKAN – Şimdi, bununla birlikte soralım kimleri alıyorlar, şu ana kadar -gene yüksek okul mezunları hepsi de- bir tercih yapılıyor mu yapılmıyor mu? En çok kimler denetimli serbestlik müdür oluyor? Gardiyanlıktan mı geçiyor, nasıl oluyor, onu bir öğrenelim.

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkanım, şimdi “En az dört yıllık eğitim veren.” deyince zaten hukuk fakülteleri buna giriyor birincisi, zaten hukuk fakülteleri buraya girebiliyor “En az dört yıllık eğitim veren.” dediği için.

BAŞKAN – Orada sorunuz yok.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – İkincisi: Hukuk fakültesi mezunları başvurduğu takdirde yüzde 100’e yakın alınma şansı vardır. Bizim de talebimiz bu, keşke olabilse ama buraya, bu tip yerlere... Biz bazı ülkelerde, biliyoruz, savcılıktan cezaevi müdürlüğüne, cezaevi müdürlüğünden savcılığa denk sayılıp geçiş sayılan yerler var ama özlük hakları ona göre. Şu anda bir hâkim 3.400 lira maaşla başlıyor, bir uzman 4 bin lira civarında maaşla başlıyor. Biz yakında hâkim için belki başvuru bulamayacağız. Buralara bulabilirsek biz evleviyetle kabul ederiz ve alırız tabii ki efendim.

BAŞKAN – Yani tercih sebebi mi? Şu anda yapılan sınavlarla öyle mi alıyorsunuz, nasıl oluyor? Yani diyelim ki...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Genel Müdürümüz burada, “Keşke olsa, hemen alırız.” diyor.

BAŞKAN – Müracaat yok değil mi?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Tabii, başvurmaz yani. Sadece hukukçu dersek kimse başvurmaz.

Sayın Başkanım, şu an denetimli serbestlik şube müdürlerinin 77 tanesi daha önce adliye zabıt kâtipliği, mübaşir ve hizmetli; 25 tanesi infaz koruma memuru, infaz koruma başmemuru olarak görev yapanlardan oluşmakta. Şube müdürlerinin 78 tanesi açık öğretim mezunu. Yani durum...

BAŞKAN – Bu saydığınız şube müdürleri.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Evet.

BAŞKAN – Bu durum iç açıcı bir şey değil ama en azından yüksek okul mezunu şartını getirmenin tabii ki avantajı var da...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Az önceki maddelere biz tekrar geri dönelim. Özellikle o “hâkim” olayını koyalım oraya, “infaz hâkimi tarafından karar verilir” şartını da koyalım. Yoksa tablo kötü yani Hocam.

BAŞKAN – Şimdi, yalnız, müdürlerin hepsi müdür yardımcısı oluyor bu şeyle. Onun için biraz daha değişik.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Efendim, müdürler tek başına karar vermiyor, orada komisyon var, psikologlar, sosyologlar var. Yoksa dediğiniz doğru olabilir.

BAŞKAN – Oktay Bey bir şey soracak.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Şimdi, Sayın Genel Müdür, bir cümle düşüklüğü müdür, yoksa biz mi anlayamadık? Ben tekrar okuyorum: “Denetimli serbestlik müdür yardımcılığı yazılı ve mülakat sınavı ile denetimli serbestlik müdür yardımcılarının denetimli serbestlik müdürlüğüne...” Bunu anladık, müdür yardımcılarını müdürlüğe imtihanla giriyor. “...denetimli serbestlik müdürlerinin denetimli serbestlik müdür yardımcılığına...” Yani müdürleri müdür yardımcılığına niye imtihanla alıyorsunuz? Niye böyle bir gereklilik var? Başka bir şeyi mi ifade etmek istiyorsunuz? Biz mi yanlış anlıyoruz?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Efendim, şöyle diyor arkadaşlar: Tabii, Ceza ve Tevkifevlerinin alanı daha çok. Bu atanmayla ilgili bir husus. Yönetmelikte düzenleneceği için bu şekilde bir şey yazıldı. Denetimli serbestlik müdürlerinin denetimli serbestlik müdür yardımcılığına atanmaları hususu...

BAŞKAN – Peki, oraya şöyle desek olmaz mı: “Denetimli serbestlik müdürlerinin ve müdür yardımcılarının atanmasına ilişkin hususlar yönetmelikle düzenlenir.” diye?

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Siz burada otomatikman müdürlerin kellesini götürüyorsunuz yani müdürleri müdür yardımcılığına atıyorsunuz. Üstelik bunun için bir de imtihan yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Bu onunla ilgili değil. Müdürler otomatik olarak müdür yardımcısı oluyor zaten de, şube müdürü şu anda olanlar; denetimli serbestlik müdürlüğü yok zaten. Şube müdürleri müdür yardımcılığına atanıyor kanun gereği, ondan sonra da müdürlüğe geçiyor ama şöyle bir şey var: Şimdi, Sayın Genel Müdürüm, şöyle mi yapmak istiyorsunuz? Yani denetimli serbestlik müdürü, bir yerde atanmıştır, küçük bir ilde müdürdür ama Ankara’ya gelirken müdür yardımcısı olarak gelecektir, müdür olamayacaktır.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Aynen öyle efendim. Şu anda icra müdürlerinde de bu uygulanıyor. Falan yerin icra müdürü, İstanbul’a müdür yardımcısı olarak geliyor. Çünkü yeni durumda bunlar çok daha nitelikli görev yapacaklar. O nedenle,

küçük bir yerde müdürken, işte, büyük bir yere müdür yardımcısı olarak gelebilecek yani. İcra müdürlerinde de aynısı uygulanıyor şu anda.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – O zaman kaybı olmuyor mu yani?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Hayır, özlük haklarında bir şey kaybı olmuyor efendim.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Belki bu 1'inci derece; müdür yardımcılığı 4, 5, 6, 7.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – O kadro ihtiyaç açısından. O kadro değişebiliyor yani orada indirim ya da bindirim olmuyor bir göreve atanmayla.

BAŞKAN – Tabii, otomatik olarak başka yere de müdür olarak gitme imkânı olursa o zaman o işin altından kalkılmaz.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Şu anda CT Genel Müdürümüzün verdiği bilgiye göre müdür ve yardımcısı aynı maaşı alabiliyor.

BAŞKAN – Şöyle yaparsak olur mu: “Denetimli serbestlik müdürlüklerinde denetimli serbestlik müdür ve müdür yardımcılıklarının atanmalarına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.” diye kısaca yazılı saydı daha doğru olmaz mıydı?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkanım, redaksiyon yetkisi Komisyon takdir ederse olabilir.

BAŞKAN – Bunu biraz düzeltelim. Yani maksadımız buysa -yani bunların atanmalarıyla ilgili usul ve esaslar- cümleyi düzeltelim.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Senin o şeye itirazın vardı.

BAŞKAN – Bu mu? Ben şeyi söylüyordum ama onun denetimli serbestlik... Daha doğrusu, “Şube müdürleri neden otomatik olarak denetimli serbestlik müdürü olmuyor?” diye söylemiştim fakat şu açıklamalarından sonra şube müdürlerinin tamamının doğrudan doğruya denetimli serbestlik müdürü olması bence çok doğru değil, müdür yardımcısı olması daha mantıklı. Şube müdürü, müdür yardımcısı, müdür; böyle bir kademe var.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkanım, eğer öyle yaparsak belki şu husus açıkta kalabilir: Yani biraz önce gerekçesini anlattık, müdür iken daha büyük bir yerde, daha önemli bir yerde müdür yardımcısı olarak görev yapmayı kendisi de talep edebilecektir, Bakanlık da uygun görebilecektir. Bu, bu şekilde açık yazılmaz ise, “denetimli serbestlik müdürlüğüne ve yardımcılığına” dediğimizde müdürlükten yardımcılığa geçiş kapsamayabilir, o da problem olabilir kanunda yazmadığı için. Böyle bir engel olabilir daha sonra.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Müdürlükten yardımcılığa nasıl geçiyor?

BAŞKAN – Üst yere giderse orada yardımcı olarak gider.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – İcra müdürlerinde var efendim, aynısı uygulanıyor.

BAŞKAN – Yani diyelim ki küçük, 50 bin nüfuslu bir ildeki müdür Ankara’ya müdür olarak gelemes yani mecburen buraya müdür yardımcısı olarak gelebilir; onun gibi.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkanım, siz başsavcılık yaptınız. Başsavcıyken Erzurum’dan İstanbul’a, Bursa’ya belki düz savcı olarak gelmeyi düşünabiliyorsunuz. Yani buna izin vermek için.

BAŞKAN – Ben anlıyorum meseleyi. Yani bir yerden herkes müdür olarak devamlı gitmez, yani bir yerden bir başka yere müdür yardımcısı olarak gider. Şimdi, “Bunu kanunda yazmazsak sorun olabilir belki.” diyorsunuz.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Problem olabilir belki efendim, evet.

BAŞKAN – Mantıklı bence ama yazım tarzı biraz sıkıntılı, onu da düzeltiriz olmazsa.

Madde üzerinde başka söz yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

6’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 5402 sayılı Kanunun;

- 1) Adı "Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu",
- 2) 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "denetimli serbestlik ve yardım merkezleri ile koruma kurullarının" ibaresi "denetimli serbestlik ve koruma kurullarının",
- 3) 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Danışma Kurulu" ibaresi "Denetimli Serbestlik Hizmetleri Danışma Kurulu", "Denetimli Serbestlik ve Yardım Hizmetlerinden Sorumlu Daire Başkanlığı" ibaresi "Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı" ve "denetimli serbestlik ve yardım merkezi şube müdürlükleri" ibaresi "denetimli serbestlik müdürlükleri",
- 4) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi "Danışma Kurulu: Denetimli Serbestlik Hizmetleri Danışma Kurulunu", (e) bendi "Daire Başkanlığı: Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığını" ve (g) bendi "Müdürlük: Denetimli serbestlik müdürlüğünü",
- 5) 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "şube müdürlüğünün" ibaresi "müdürlüğün", ikinci fıkrasında yer alan "Denetimli serbestlik ve yardım merkezi şube müdürlüğü" ibaresi "Denetimli serbestlik müdürlüğü",
- 6) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Denetimli Serbestlik ve Yardım Hizmetlerinden Sorumlu Daire Başkanlığı" ibaresi "Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı", "denetimli serbestlik ve yardım merkezi şube müdürlüğü" ibaresi "denetimli serbestlik müdürlüğü" ve

ikinci fıkrasında yer alan "Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Danışma Kurulu" ibaresi "Denetimli Serbestlik Hizmetleri Danışma Kurulu",

7) 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "şube müdürlükleri" ibaresi "müdürlükler",

8) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a), (c), (e) ve (f) bentlerinde yer alan "Şube müdürlükleri" ibareleri "Müdürlükler" ve (d) bendinde yer alan "Şube müdürlükleri" ibaresi "Müdürlük",

9) İkinci Kısım Üçüncü Bölüm başlığı ve 10 uncu maddesinin başlığı "Müdürlük", aynı maddenin birinci fıkrasında yer alan "şube müdürlüğü" ibareleri "müdürlük", "şube müdürlüğüne" ibaresi "müdürlüğe", ikinci fıkrasında yer alan "Şube müdürlükleri" ibaresi "Müdürlükler", üçüncü fıkrasında yer alan "Şube müdürlüklerinde bir şube müdürü" ibaresi "Müdürlüklerde bir müdür", dördüncü fıkrasında yer alan "Şube müdürlüğüne" ibaresi "Müdürlüğe", "Şube müdürlüğünden" ibaresi "Müdürlüklerden", "şube müdürlüğüne" ibaresi "müdürlüğe",

10) 11 inci maddesinin başlığı "Müdürlüğün görevleri", aynı maddenin birinci fıkrasında yer alan "Şube müdürlüğünün" ibaresi "Müdürlüğün",

11) 12 nci, 13 üncü, 14 üncü ve 15 inci maddelerinin birinci fıkralarında yer alan "Şube müdürlüğünün" ibareleri "Müdürlüğün",

12) 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "denetimli serbestlik ve yardım merkezi şube müdürü" ibaresi "denetimli serbestlik müdürü", ikinci fıkrasında yer alan "şube müdürlüğünce" ibaresi "müdürlükçe",

13) 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "Şube müdürlüklerinden" ibaresi "Müdürlüklerden",

14) 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Şube müdürlükleri" ibaresi "Müdürlükler",

15) 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Danışma Kurulu" ibaresi "Denetimli Serbestlik Hizmetleri Danışma Kurulu" ve ikinci fıkrasının (r) bendinde yer alan "Denetimli Serbestlik ve Yardım Hizmetlerinden Sorumlu Daire Başkanı" ibaresi "Denetimli Serbestlik Daire Başkanı",

16) 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "şube müdürlükleri" ibaresi "müdürlükler", (c) bendinde yer alan "Şube müdürlükleri" ibaresi "Müdürlükler",

17) 21 inci maddesinin başlığı "Müdürlük personelinin özlük işleri", aynı maddenin birinci fıkrasında yer alan "Şube müdürlüklerinde" ibaresi "Müdürlüklerde",

18) 23 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Şube müdürlüklerinin" ibaresi "Müdürlüklerin",

19) 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Şube müdürlüklerinde" ibaresi "Müdürlüklerde",

20) 25 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "şube müdürlüklerinin" ibaresi "müdürlüklerin", üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan "şube müdürlüğünün" ibareleri "müdürlüğün",

21) 27 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "şube müdürlükleri" ibaresi "müdürlükler",

22) Geçici 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "şube müdürü" ibaresi "müdür", "şube müdürlüklerine" ibaresi "müdürlüklere",

23) Geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Şube müdürlüklerinin" ibaresi "Müdürlüklerin",

24) Geçici 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "şube müdürlüklerinin" ibaresi "müdürlüklerin", üçüncü fıkrasında yer alan "şube müdürlükleri" ibaresi "müdürlükler", "Şube müdürlüklerinin" ibaresi "Müdürlüklerin", "şube müdürlüklerine" ibaresi "müdürlüklere",

şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 5402 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 4- (1) Adalet Bakanlığının boş memur kadrolarından 3490 adedine 2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunundaki sınırlamalara tabi olmadan atama yapılabilir.

GEÇİCİ MADDE 5- (1) Diğer mevzuatta "Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanunu"na yapılmış atıflar "Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu"na, "denetimli serbestlik ve yardım merkezi şube müdürlüğü"ne yapılmış atıflar "denetimli serbestlik müdürlüğü"ne yapılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu Kanunla kadroları kaldırılan denetimli serbestlik ve yardım merkezi şube müdürleri, başka bir işleme gerek kalmaksızın denetimli serbestlik müdür yardımcılığı kadrolarına atanmış sayılırlar. Bu madde uyarınca atanmış sayılan personelin yeni kadrolarına atanmış sayıldıkları tarih itibarıyla eski kadrolarına ilişkin olarak en son ayda aldıkları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar, görev tazminatı, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti hariç) toplam net tutarının (Bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır.); yeni atandıkları kadrolara ilişkin olarak yapılan aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar, görev tazminatı, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü

ödemelerin (ilgili mevzuatı uyarınca fiili çalışmaya bağlı fazla mesai ücreti hariç) toplam net tutarından fazla

olması halinde aradaki fark tutarı, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca tazminat olarak ödenir. Atanmış sayıldıkları kadro unvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla, kendi istekleriyle başka kurumlara atanana fark tazminatı ödenmesine son verilir."

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok, önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun (II) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "4.BAŞBAKANLIK VE BAKANLIKLARDA" bölümünde yer alan "Cezaevi Müdürü," ibaresinden sonra gelmek üzere "Denetimli Serbestlik Müdürü," ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9- Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar iptal edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığına ait bölümünden çıkarılmış; denetimli serbestlik hizmetlerinde kullanılmak üzere ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde bir önerge var, teknik bir düzeltme var; onu okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın eki (2) sayılı listede yer alan "EH" ifadelerinin "EÖH" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bilal Uçar

Denizli

Gerekçe:

Tasarı ekinde "öğretmen" unvanlı kadroların "emniyet hizmetleri" sınıfında ihdas edilmesi öngörülmüştür. Ancak 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname eki cetvellerde "öğretmen" unvanlı

kadrolar “eğitim đđretim hizmetleri” sınıfında yer almaktadır. Anılan Kanun Hükümünde Kararname’ye uygun hâle getirilmesi amaçlanmıştır.

BAşKAN – nergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... nerge kabul edilmiştir.

nerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

10’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAşKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

11’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAşKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Redaksiyon yetkisiyle birlikte tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel Kurulda sözcü olarak bulunmak üzere Bilal Uçar ile Bülent Turan’ın görevlendirilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Muhalefet şerhi için yarın saat beşe kadar süre veriyorum arkadaşlar.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 15.44